Բ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 377
ՇԱԲԱԹ 6 ԱՊՐԻԼ 1885
(Ն. Տ.) 18 ԱՊՐԻԼ 1885
3 ՐԷՃԷՊ 1302

40 ՓԱՐԱ.

ՊԱՅՄԱՆՔ

Ծանուցման տողը մէկ անգամի համար 3 ղուրուշ · երկու անգամի համար 2 ղուրուշ է · աւելի անգամներու համար զատ սակարկութիւն կըլլայ ·

Օրագրոյս վերաբերեալ նամակ կամ որ և իցէ գրուածքին պէտք է ուղղել

«Առ խմբագրութիւն ԱՐԵՒԵԼՔ օրագրի»
ԽՄԲԱԳՐԱՏՈՒՆ. Ղալաթիա, Նորատունկեան խան.
Իսկ գաւառներէն հետեւեալ հասցէիւ

درعلیه‌ده غلطه‌ده نورادونکیان خانده {ارەولك}
غزته‌سی اداره‌سنه

Les annonces sont reçues
à l'EASTERN AGENCY,
Karakeuy, Déirmén han

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

40 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ համար	Տարեկան	դահեկան ստակաւ	200
» »	Վեցամսեայ	» »	100
» »	Եռամսեայ	» »	50
Գաւառաց համար և տեղական թղթատարով տարեկան		» »	240
Գաւառաց համար և տեղական թղթատարով վեցամսեայ		» »	120
Օտար երկիրներ	Տարեկան	Ֆրանք	56
» »	Վեցամսեայ	»	28

Դուրս ղրկուած լրագրոյ ճամբու ծախքը Տնօրէնութեան վրայ է · Խմբագրութեան ղրկուած ոև է նամակ կամ գրութիւն ետ չ'տրուիր ·

Ծանուցմունք կընդունուին
ԻՍՏԸՐՆ ԷՃԷՆՍԻ
գործակալութեան ձեռամբ, Քարաքէօյ, Տէյիրմէն խան.

ԱՐԵՒԵԼՔի Ընկերութեան Բաժնետեարք կը հրաւիրուին ներկայ գտնուիլ Ընկերութեան տարեկան սովորական ժողովոյն որ տեղի պիտի ունենայ առաջիկայ կիւրակի, ապրիլ 7ին, ժամը 3ին, ԱՐԵՒԵԼՔի գրասենեակը:

ՕՐԱԿԱՐԳ

1. Վաւերացումն տարեկան հաշուոց ·
2. Ընտրութիւն վիճակաւ դադարեալ երկուց անդամոց Վարչական Խորհրդոյ ·
3. Առաջարկութիւնք Վարչական Խորհրդոյ ·

Կ. ՊՈԼԻՍ
ՈՒՐԲԱԹ 5 ԱՊՐԻԼ.

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԻՐԱՑ ՎԻՃԱԿՆ Ի ՖՐԱՆՍԱ

(Շար. եւ վերջ)

Ծ.-Բ.-Ն.ցի. Ինչո՞ւ համար անգլիական Նախարարութիւնն, որոյ գլուխն է Պ. Կլատսթօն պէս չափաւոր մարդ մը, կը պարունակէ Արմատականներ, մինչ Ֆրանսայի մէջ այդպիսի բան մը անընդունելի և անկարելի պիտի համարուէր:

Պ. Պըլէյ. Բայց անգլիացի Արմատականները ֆրանսացի Արմատականաց հետ ի մի և նոյն կարգ մի՛ դասէք: Անգլիոյ մէջ Միապետութիւնն ամեն կուսակցութիւններէ վեր կը կենայ, որոց ո՛չ մին կը սպառնայ իրեն: Արմատական անուանեալք յառաջացեալ գաղափարներու տէր մարդիկ են. բայց եղած հիմնարկութիւնները կործանել չեն միտիր: Կրնան մինչեւ իսկ մտնել չափաւոր Նախարարութեան մը մէջ, և իրենց յառաջացեալ գաղափարներ ի գործ դնել աշխատիլ, առանց վնասելու Նախարարութեան. մինչ Ֆրանսայի մէջ Արմատական կը նշանակէ Յեղափոխական; այնպէս որ Արմատական մը մուծանել Նախարարութեան մէջ՝ կը նշանակէ Յեղափոխութիւն մուծանել հոն, և Յեղափոխութիւնը, մինչեւ իսկ Հանրապետութեան մի օրով, Կառավարութիւն չի կրնար լինել:

Ծ.-Բ.-Ն.ցի. Ուրեմն ֆրանսացի Արմատականք առաւե՛լ անգործնական մարդիկ են:

Պ. Պըլէյ. Այո՛: Անգլիացի Արմատականք այնպիսի մարդիկ են որք ժամանակ ունեցած են պատրաստուելու հանրային պաշտօնանց: Խորհրդարանական վարժութիւն և քաղաքագիտական հմտութիւն ստացած են անոնք, մինչ Ֆրանսայի մէջ Արմատականք մեծագոյն մասամբ հարեւանցի գաղափար մը միայն ունին աշխարհավարութեան վրայ: Սոքա քաղաքական կեանքի մէջ մտած են առանց այն հմտութեան և փորձառութեան որք հարկաւոր են մարդիկ կառավարելու, և իրենց ժամանակն ա՛յնչափ գրաւեալ է հանապազօրեայ կռիւներով ու պարտականութեամբք, որ միջոց չունին լրացնելու իրենց քաղաքական կրթութեան թերին: Ֆրանսացի քաղաքագիտաց ժամանակը գրաւեալ է նախ խորհրդարանական պարտականութեամբք, ապա Դէփիւթէներու ներկայ գտնուելով, յետոյ աշխատելով շնորհներ ստանալ իրենց պաշտպանեալց համար, և միացեալ ժամանակն յատկացեալ է հաճոյից, այնպէս որ, հազուադէպ բացառութեամբք, այս ամեն անձինք քաղաքագիտութեան թեթեւ ծանօթութենէ մը աւելի բան չունին ստացած:

Ծ.-Բ.-Ն.ցի. Ֆրանսայի Ծերակոյտը կը պարունակէ՞ դաս մը անդամներ որք իրաւամբ անդամ լինին Ծերակոյտի, և Հանրապետութեան Նախագահը կրնա՞յ ծերակուտականներ անուանել:

Պ. Պըլէյ. Ո՛չ: Կայսրութեան ատեն Մարէշալք և Կարտինալք էին ի պաշտօնէ ծերակուտական. բայց Հանրապետութեան սկզբունքն է դերադասութիւններ չճանչել, և Հանրապետականք դիրքի կամ ծնունդի իրաւունքները կը նկատեն ազնուապետական առանձնաշնորհում մը: Ուստի, ո՛չ ոք ի պաշտօնէ ծերակուտական է, և Նախագահն ալ չի կրնար Ծերակոյտի անդամներ անուանել: Անոնք կ'ընտրուին անուղղակի ընդհանուր քուէարկութեամբ, որով բոլորովին աննման են Անգլիոյ Լորտերու ժողովոյն անդամոց: Այս պատճառաւ է որ Ֆրանսայի Ծերակուտականք կը պահանջեն առանձնաշնորհումներ, որք կը ժխտուին Լորտերու ժողովին, մանաւանդ ի մասին Ելմտագրի:

Ծ.-Բ.-Ն.ցի. Բայց եթէ վէճ ծագի Հանրապետութեան Նախագահին և Ծերակոյտին միջեւ, Սահմանադրութիւնն ի՞նչ միջոց կը ցուցնէ Նախագահին՝ գժտութեան ելք տալու և իր խօսքը քալեցնելու:

Պ. Պըլէյ. Սահմանադրութիւնն և հանրապետական գաղափարք Նախագահին չեն տար գերագոյն դիրք մը երկուց ժողովոց վրայ ի մասին հանրային գործոց: Այդպիսի վէճ մը եթէ ծագի, երկու կերպ լուծում միայն կրնայ ստանալ: Կա՛մ Նախագահը կը հրաժարի՝ եթէ իրեն հետ չունի ամբոխը, կա՛մ ամբոխն, եթէ Նախագահին կողմը բռնէ, պատուհաններէն դուրս կը նետէ Ծերակոյտի անդամները: Սահմանադրութիւնն օրինական միջոց մը ցոյց չի տար Նախագահին, այդպիսի գժտութեան մը մէջ իր խօսքը քալեցնելու:

Ծ.-Բ.-Ն.ցի. Վերջին հարցում մը կը մնայ, որուն պատասխանելը թերեւս ամենէն աւելի դժուար է, բայց որուն պատասխան ստանալ շատ կը փափաքիմ: Կը կարծէ՞ք թէ Հանրապետութիւնն երկար պիտի տեւէ ի Ֆրանսա:

Պ. Պըլէյ. Հանրապետութիւնն, հակառակ ամեն սխալներու զորս գործած է, կը գործէ և գործելոց է, ի րաց կանոնաւոր ընթացքով երկար ժամանակ տեւել կոչուած է: Ֆրանսական ազգին ստուարագոյն մասն, հաւասարութեան զօրեղ զգացում մը ունենալով, կը բռնէ զՀանրապետութիւնն իբրև իր մէջէն կազմեալ վարչութիւն մը, և ամեն Ֆրանսացի, մանաւանդ ստորին դասու Ֆրանսացիք, կ'անուանեն զՀանրապետութիւն «Մեր կառավարութիւն»: Միապետականք երբեմն կը կարծեն Հանրապետութեան վարկը կոտրել՝ յիշեցնելով թէ Հանրապետութեան բարձրագոյն պաշտօնեայք խոնարհ և մինչեւ իսկ ստորին ծագում ունին. բայց Միապետականք շատ կը սխալին: Երբ բարձրաստիճան պաշտօնատարի մը երեսը կը զարնեն նորա խոնարհ ծագումն, այժ կուտան Հանրապետութեան. զի ամբոխը կը սիրէ տեսնել թէ բարձրագոյն պաշտօններն իսկ բաց են իր առջեւ: Բաց աստի, Միապետականք բաժանեալ են իրենց մէջ, և կը բաղկանան գլխաւորապէս զօրավարներէ որք զօրք չունին: Նաեւ անկարող են պատմութիւն մը յարուցանել, կամ յանդուգն հարուած մը զարնել: Ուրեմն, սովորական ընթացքով, Հանրապետութիւնն երկար ժամանակ մը պիտի տեւէ. բայց կայ նաեւ անակնկալ արկածներու գլուխն, որք մեծ դեր կը կատարեն ի Ֆրանսա: Խուժան մը կրնայ օր մը համախմբել Երեսփոխանական ժողովոյ առջեւ, ոչինչ կռիւ մը կը ծագի խուժանին և զինուորի մը միջեւ, զօրավար մը դուրս կուգայ զօրանոցէ մը՝ ի գլուխ մի քանի զօրագնդերու, առ ի վերահաստատել զխաղաղութիւն, և բարեկարգութիւնը վերահաստատելէն յետոյ, կ'երթայ Ելիզէի Պալատն և ինքզինք Դիկտատոր կը հռչակէ: Այս ամենայն կրնայ պատահիլ բնաւ չյուսացուած եղանակաւ մը. բայց որովհետեւ արկածներու գլուխը չի կրնար մտնել քաղաքական հաշուոց մէջ, կը կրկնեմ թէ Հանրապետութիւնն երկար պիտի տեւէ Ֆրանսայի մէջ:

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆ

Ապրիլ 11 թուով Թէհրանէ բաշուած հեռագիր մը կը ծանուցանէր թէ Էյուպ Խան նոյն առաւօտուն ձերբակալուելով միջնաբերդը տարուած է, ինչ ինչ նամակներու բռնուելուն վրայ, որոնցմէ կ'երեւէր թէ Էյուպ Խանի փախստեան համար պատրաստութիւնք կ'ըլլային: Պարսից իշխանութիւնք գրաւած է Էյուպ Խանին բնակարանը:

Էյուպ Խան է եղբայր Եագուպ Խանի, որ յաջորդեց Շիր Ալիի, որպէս Էմիր Աֆղանաց: Էյուպ Խան յայնժամ Հերատի կառավարիչ էր, և Անգլիացւոց դէմ սաստիկ հակակրութիւն կը սնուցանէր: 1879ին Քաապուլի մէջ ջարդուեցաւ անգլիացի դեսպան Սըր Լուի Գավանեարի հանդերձ իւր ստորադասներով, և այս դէպքի վրայ Էմիր Եագուպ Խան հրաժարելով, այժմու Էմիր Ապտ-իւր-Րահման Խան հաստատեցաւ: Բայց Էյուպ Խան, որ Էմիրութեան թեկնածու էր, յայնժամ Քանտահարի վրայ քալեց մեծ զօրութեամբ: Անգլիացի Պըրրօուս զօրավարն Էյուպ Խանի դէմ շարժեցաւ. բայց իւր զօրաց մի մասը, Քանտահարցիներէ բաղկացեալ, դասալիք եղաւ և Էյուպ Խանի կողմն անցաւ, որ ի Մայվանտ աղետալից պարտութիւն մը կրել տուաւ անգլիացի զօրավարին, և պարտաւորեց զնա նահանջել ի Քանտահար, ուր Էյուպ Խան գնաց պաշարել Անգլիացիներն 1880 յուլիսին: Յայնժամ Սըր Ֆրետէրիք Ռոպէրդս զօրավարն իւր հռչակաւոր արշաւանն սկսելով, անակնկալ արագութեամբ հասաւ Քանտահար, և սեպտ. ամսոյ մէջ, խորտակեց Էյուպ Խանի զօրութիւնը: Թեկնածուին այս կատարեալ պարտութեամբ, Էմիր Ապտ-իւր-Րահման Խան ամրապէս հաստատեցաւ աֆղանեան գահուն վրայ: Էյուպ Խան Հերատ վերադարձաւ: Իւր խստութեանց և կեղեքմանց պատճառաւ, ժողովուրդն անոր դէմ դրգռեցաւ, և Ապտ-իւր-Րահման Խան Հերատէ վանեց զԷյուպ, որ սակաւաթիւ հեծեալներով փախաւ ապաստանեցաւ Պարսկաստան: Անկէ ի վեր զրոյցներ լսուեցան թէ Էյուպ, պարսկական հողի կողմէ, Հերատի վրայ յարձակիլ կը պատրաստուէր: Բայց, Անգլիոյ դիտողութեանց վրայ, պարսիկ իշխանութիւնք Էյուպ Խանին շարժմանց վրայ աչալուրջ հսկողութիւն մ'ի գործ կը դնէին թէ՛ ի Թէհրան և թէ՛ ի Մէշէտ: Պահ մը կրցած էր մինչեւ սահմանագլուխն երթալ և կ'ըսուէր թէ իւր հին բարեկամաց՝ Ռուսաց Թուրքաստանի յառաջապահներուն հետ գաղտնի յարաբերութեանց մէջ էր: Բայց վերջերս աւելի խաղաղ կը պահուէր, և Շահն ինք որոշած էր անոր բնակավայրը: Թէհրանէ ապրիլ 11 թուով եկած հեռագրոյն նայելով, որուն բնականապէս քաղաքական կարեւորութիւն կը վերագրուի ներկայ պարագայից մէջ, Էյուպ Խան կ'ուզէր պարսկական հողէն փախչիլ: Մեկնութեան կարօտ չէ թէ այս ձեռնարկութեան ներքեւ Ռուսաց մատը պէտք է գտնուի: Նոքա թերեւս կ'ուզէին Աֆղանաց այժմեան Էմիրին դէմ զօրաւոր թեկնածու մը իբրեւ պաշտպանութեան ներքեւ առնուլ, և ի պահանջել հարկին՝ եթէ ոչ Քաապուլի գահուն՝ գէթ Հերատի տիրութեան մասին նորա պահանջները ջատագովել: Այս խորհուրդն առ այժմ ի դերեւ ելած է սակայն:

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ

ԽՆԴՐՈՅՆ ԱՐԴԻ ՎԻՃԱԿԸ

Ռուսք յաջող հարուած մը տուին աֆղանեան սահմանաց վրայ: Զօրավար-դիւանագէտներ չեն պակսիր Ռուսիոյ, որք մէկ հարուածով թէ՛ քաղաքական և թէ՛ զինուորական յաջողութիւն կը բերեն իրենց Տէրութեան: Այսպէս բրաւ նաեւ Քոմարօֆ զօրավարն: Աֆղանք վանուեցան Բէնչտէհէ, այսինքն՝ Հերատ համնելէ առաջ գտնուած կարեւորագոյն դիրքէ մը, ա՛յնպիսի յարձակմամբ մը, յորում Քոմարօֆ զօրավարն անմիջապէս միջոց գտաւ Աֆղանաց վրայ թողլու յանցանքը: Մեր առջեւ է Քոմարօֆ զօրավարին պատմութիւնը. բայց Սըր Բէտեր Լըմստըն, անգլիացի պատուիրակն, որ առաջին հեռագրաւ յանցանքը Ռուսաց վրայ թողած էր, անկէ ի վեր Քոմարօֆ զօրավարին պատմութիւնն հերքող հեռագիր չղրկեց. կամ գէթ այս անգլիական պատմութիւն դեռ չծանուցուեցաւ հասարակութեան: Անցեալ չաբթուան Լօնտոնի մեծ թերթեր կրակ ու բոց կը ժայթքէին Ռուսիոյ դէմ: Պ. Կլատսթօն ինք ևս, Բէնչտէհի ճակատամարտին վրայ առաջին լուրն ստանալուն, Խորհրդարանին մէջ «անարդարանալի յարձակում» անուանած էր Քոմարօֆ զօրավարին ընթացքը: Բայց անկէ ի վեր Անգլիացիք չափաւորած կը թուին իրենց բացատրութիւններ ու պահանջումներ. թերեւս զգալով թէ Աֆղանք ո՛չ նուազ բաժին մ'ունէին գործուած յանցանքին մէջ: Զիարդ և իցէ, Բէնչտէհի ճակատամարտին Ռուսաց նպաստաւոր արդիւնքները բազմապատ են: Նախ, վէճի տակ գտնուող գլխաւոր կէտ մը Ռուսաց ձեռքն ինկաւ: Երկրորդ, Ռուսք՝ Աֆղանները վանելէ յետոյ՝ պահ մը քաշուեցան Բէնչտէհէ: Բայց Աֆղանք ա՛յնչափ սարսափահար եղած էին, որ այնուհետեւ սիրտ չունեցան վերադառնալու ի Բէնչտէհ: Ինչպէս երեւցաւ երէկ վերջին ժամուն եկած Ռոյթըրի հեռագրէ մը, Քոմարօֆ զօրավարը կը զեկուցանէ թէ նորէն գրաւած է զԲէնչտէհ, և առժամանակեայ ռուս վարչութիւն մը հաստատած է հոն: Բէնչտէհի յաղթութեան ուրիշ մէկ օգուտը Ռուսաց համար սա՛ է թէ երկիւղ ազդեցին Աֆղանաց, և մէկ հարուածով ցրեցին այն յոյսեր զորս Էմիրին անգլօ-հնդիկ կառավարութենէն գտած ջերմ ընդունելութիւնը ներշնչած էր անոնց: Եթէ այսուհետեւ պատերազմ ծագի Աֆղանք, առաջին պարտութեան մը տպաւորութեան ներքեւ, վստահութեամբ չպիտի կռուին Ռուսաց դէմ: Վերջապէս, Բէնչտէհի դէպքին Ռուսաց համար մէկ երրորդ օգուտն այն է թէ աւելի կամ նուազ գժտութիւն կամ գէթ պաղութիւն և անվստահութիւն ծգեց Աֆղանաց և անոնց նոր դաշնակցաց՝ Անգլիացւոց միջեւ: Եթէ իրաւ է Քոմարօֆ զօրավարին խօսքը թէ Աֆղանք անգլիացի սպայից խորհրդով մերժեցին իւր պահանջումն և բռնեցին այն յանդուգն ընթացքը որ այնչափ աղետաբեր եղաւ անոնց, Աֆղանք բնականապէս պիտի վշտանան Անգլիացւոց դէմ, ըսելով թէ զիրենք դրդեցին թշնամեաց դէմ և յետոյ պարզապէս հանդիսատես եղան իրենց կոտորածին: Արդէն աֆղան ժողովուրդն և Անգլիացիք երկարժամանակեայ թշնամիներ են: Քանիցս անգլիական բանակներ Աֆղանստան մտած և արիւնալից պարտութիւններ կրած են հոն, և քանիցս, այս պարտութեանց վրէժը լուծելու համար, Անգլիացիք հրով ու սրով աւերում ու կործանում մուծած են աֆղանեան երկրին մէջ: Քոմարօֆ զօրավարն ահա տուաւ հարուած մը, որ լաւ հաշուուած է՝ հոգեբանական վայրկենին մէջ զարթուցանելու այս ազգային ատելութեանց յիշատակը դիւրագրգիռ և կիսավայրենի աֆղան ժողովրդեան մտքին ու սրտին մէջ:

Բնական է ուրեմն որ Ջարը պէտք կը տեսնէ վարձատրելու այսպիսի զօրավար մը և նորա գործերը: Նոյնչափ բնական է մտածել թէ Ջարը բնաւ չպիտի զիջանի հերքելու և պարսաւելու Քոմարօֆ զօրավարին գործն, ինչպէս ի սկզբան կը պահանջէին Անգլիացիք: Եւ որովհետեւ չարիքն բարիք կը ծնի, թերեւս Բէնչտէհի դժբախտ դէպքն աւելի պիտի փութացնէ խնդրոյն խաղաղ լուծումը, քան պատերազմի հրատարակութիւնը:

Վերջին հեռագրեր, յիրաւի, միահամուռ կը հաստատեն այս յոյս: Ռուս դեսպանը Լոնտոն ներկայացուցեր է առաջարկներ, որք բանակցութեան հիմ կրցած են լինել: Հեռագիր մը կ'ըսէ մինչեւ իսկ թէ Լորտ Կրանվիլ տրամադիր է խնդիրն ենթարկել չէզոք տէրութեան մը իրաւարարութեան, ըստ յանձնարարութեան Բարիզի Վեհաժողովին 1856 ի: Եւրոպա պիտի պնդէ եւս Դարդանէլի և Վոսփորի չէզոքութեան վրայ, այսինքն՝ չպիտի ներէ որ Անգլիա, պատերազմի ատեն, նաւատորմ կարենայ մուծանել Սեւ ծով: Այս եւրոպական տրամադրութիւն պիտի չափաւորէ Անգլիացւոց պատերազմասէր եռանդն, և զանոնք զիջումներ ընելու պիտի հակեցնէ: Յիրաւի, քաղաքակրթութեան և ազատութեան ամեն բարեկամք կը մաղթեն որ Ռուսիա Ասիական ժողովրդոց վրայ անսահման գերիշխանութիւն և առաւելակշռութիւն մը չստանայ, և այս տեսութեամբ կը փափաքին որ Ասիոյ ո՛ և է մի կէտին վրայ Անգլիա Ռուսիոյ զիջում ընելու երեւոյթը չունենայ: Բայց եթէ երկարատեւ և աղետալից պատերազմի մը առաջքն առնլու միակ միջոցն են երկ-

---

— 47 —

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԺԻՒԼ ՎԷՐՆ

ԿՐԱՆԹ ՆԱՒԱՊԵՏԻՆ ՈՐԴԻՔՆ

ԳԼՈՒԽ ԻԲ.

ԳԵՏԱՅԱՐՈՅՑՔ

Հարիւր յիսուն մղոն (իբր 60 փարսախ) հեռաւորութիւն ունի Էնսէնատա ամրոցն Ատլանտեանի ափունքէն: Առանց անակնկալ յապաղմանց, Կլէնարվան պիտի կրնար չորս աւուր մէջ Տընքըն շոգենաւուն հասնիլ: Բայց իւր հետախուզութեանց մէջ կատարելապէս ձախողելէ յետոյ՝ առանց Կրանթ նաւապետին վերադառնալ ի Տընքըն, յոյժ ծանր կուգար իրեն: Ուստի հետեւեալ առաւօտուն չուի հրամանները տալու փոյթ չըրաւ: Հազարապետն ստանձնեց ձիերը թամբել տալու և նպարները նորոգելու հոգը: Նորա փութաջանութեան շնորհիւ, ուղեւոր ջոկատն առաւօտեան ժամ ութին Թանտիլի դալարապատ բարձունքէն վար կ'իջնէր:

Կլէնարվան, իւր քով ունենալով զՌոպէրթ, ձին կը քշէր լուռ: Իւր յանդուգն և խիզախ բնաւորութիւնը չէր ներեր իրեն հանդարտ հոգւով ընդունիլ զայս ձախողուած: Սիրտն ուժգնապէս կը բաբախէր, և գլուխը բոց կը վառէր: Բականէլ, գրգռեալ ի դժուարութենէն, թուղթին խօսքերն ամեն կողմ կը դարձունէր, որպէս զի նոր տեղեկութիւն մը հանէր մէջէն: Թալքավ՝ առանց բնաւ խօսելու՝ Թաուքայի յանձնած էր զինքը տանելու հոգը: Հազարապետը, միշտ վստահ, ամրապինդ կը կենար իւր պաշտօնին գլուխն, իբրեւ մարդ մը որ վհատիլ չէր գիտեր երբէք: Թօմ Աւսթին և իւր երկու նաւաստիք իրենց պետին ձանձրանաց բաժանորդ էին: Յանկարծ երկչոտ ճագար մ'անցնելով իրենց առջեւէն, սնապաշտ Սկովտացիք իրարու երես նայեցան:

—Չարագոյժ նշան մը, ըսաւ Ուիլսըն:

—Այո՛, Սկովտիոյ վերնագաւառաց մէջ, պատասխանեց Միւլրատի:

—Ինչ որ չարագոյժ է Սկովտիոյ վերնագաւառաց մէջ, աստ չկրնար բարեգուշակ լինիլ, պատասխանեց Ուիլսըն վճռաբար:

Կէս աւուր մօտ ուղեւորք Թանտիլի լեռնադօտին անցնելով մտան այն լայնածաւալ դաշտերն, որք մինչեւ ի ծով կը տարածին: Մէկ մի քայլափոխի, ականակիտ վտակներ կ'ոռոգէին զայդ յուռթի երկիր և կ'երթային անհետ կը լինէին բարձր արօտներու մէջ: Երկիրն իւր կանոնաւոր հարթութիւնը վերստին կը գտնէր, ինչպէս Ովկէան բուռն փոթորկէ մ'ետքը: Արժանթեան Բամբաքիոյ վերջին լեռներն անցած էին, և միօրինակ մարգագետինն իւր դալարեաց երկայն օթոցը ձիոց քայլերուն առջեւ կը փռէր:

Օդը մինչեւ յայնժամ գեղեցիկ էր: Բայց քիչ քիչ աւրուիլ սկսաւ: Նախընթաց աւուրց սաստիկ ջերմութենէն ծնած գոլորշիները՝ թանձր ամպեր կազմելով՝ հեղեղանման անձրեւներ կ'սպառնային: Միւս կողմէ, Ատլանտեան Ովկիանոսի մօտաւորութիւնն և անդ տիրաբար փչող արեւմտեան քամին՝ մասնաւոր խոնաւութիւն մը կուտային այդ երկրի կլիմային, ինչպէս որ կը տեսնուէր հողին արգաւանդութենէն, խոտերուն պարարտութենէն և անոնց թխորակ կանանչութենէն: Սակայն գոնէ այն օրը չպայթեցան լայնատարած ամպերն, և երեկոյին, ձիերը զուարթաբար քառասուն մղոն ճանբայ քալելէ յետոյ կանգ առին խոր «քանատա»ներու, այն է ջրով լցուած բնական ընդարձակ փոսերու եզերքը: Պատսպարան բնաւ չկար: Բունչոներն միանգամայն վրանի և ծածկոյթի պաշտօն կատարեցին, և ամենքն ալ ննջեցին սպառնալից երկինքի մը տակ, որ՝ յոյժ բարեբաղդաբար՝ աւելի բան մը չըրաւ:

Հետեւեալ օրը, քանի որ դաշտը կը ցածնար, ստորերկրեայ ջրոց ներկայութիւնն առաւել զգալաբար յերեւան կ'ելնէր: Գետնին ամեն ծակտիներէն խոնաւութիւն կը ծորէր: Շատ չանցաւ, լայն լճեր, ոմանք արդէն խոր, ոմանք ալ դեռ նոր կազմուիլ սկսած, փակեցին արեւելեան ուղին: Ի սկզբան, այդ «լակունա»ներ, ջրային բոյսերէ ազատ եւ սահմանափակ ջրակոյտեր միայն լինելով, ձիերը կրցին դիւրութեամբ անցնիլ անոնց մէջէն. բայց այն շարժուն մօրուտներուն հետ, որք «բէնթանոյ» կը կոչուին, գործը դժուարցաւ. վասն զի բարձր կիւններ կը լնուին զանոնք, և շատ վտանգաւոր էր մտնել անոնց մէջ:

Այդ տղմուտք արդէն չարաչուկ եղած էին բազում կենդանի էակաց: Ռոպէրթ, որ կէս մղոնի չափ յառաջացած էր, ետ դարձաւ ձիարձակ և գոչեց.

—Պարոն Բականէ՛լ, պարոն Բականէ՛լ, եղջիւրներու անտառ կայ:

—Ի՞նչ, պատասխանեց գիտունն, եղջիւրներու անտա՞ռ գտար:

—Այո՛, այո՛, գոնէ անտառակ մը:

—Եղջիւրներու անտառա՛կ. երազ կը տեսնես, տղա՛ս, ըսաւ Բականէլ ուսերը թօթվելով:

—Ո՛չ, երազ չէ, պատասխանեց Ռոպէրթ, դուք ալ պիտի տեսնէք: Ի՞նչ զարմանալի երկիր. եղջիւրներ ցանուած են և ցորենի պէս կը բուսնին: Կ'ուզէի ունենալ գոգա սերմը:

—Բայց լրջաբար կը խօսի տղան, ըսաւ հազարապետն:

—Այո՛, պարոն հազարապետ, պիտի տեսնէք:

Ռոպէրթ չէր սխալած. քիչ յետոյ կանոնաւորապէս տնկուած եղջիւրներու մեծ արտ մ'ելաւ իրենց առջեւ: Ստոյգ թաւուտ մը, ցած և հոծ, բայց տարօրէն:

—Է՛, տեսա՞ք, ըսաւ Ռոպէրթ:

—Արդարեւ զարմանալի բան է, ըսաւ Բականէլ՝ Հնդիկին դառնալով և հարցնելով:

—Եղջիւրները գետնէն դուրս ելած են, բայց եզները տակն են:

—Ի՛նչ կ'ըսէք, գոչեց Բականէլ. ամբողջ հօ՞տ մը կայ այդ տղմի մէջ խրեալ:

—Այո՛, պատասխանեց Թալքավ:

Արդարեւ ահագին նախիր մը, իւր ստաքին տակ խախտած գետնին մէջ սուզեր, և այսպէս հարիւրաւոր եզներ մեռեր էին ընդարձակ մօրուտին մէջ խեղդուելով: Այս իրողութիւն, որ երբեմն կը պատահի Արժանթինի դաշտին մէջ, անծանօթ չէր Հնդիկին, և ազդարարութիւն մ'էր, զոր ի հաշիւ առնուլ պէտք էր: Ուստի ուղեւոր ջոկատն անցաւ այդ հարիւրեզնեան գերեզմանին քովէն, որ վաղ ժամանակաց ամենէն խստապահանջ աստուածներն իսկ կրնար գոհացնել, և մէկ ժամ յետոյ եղջերաստանն երկու մղոն ետ կը մնար:

Թալքավ մինչեւ մէկ աստիճան սրտատանջութեամբ կը դիտէր զայս վիճակ, որ անսովոր կը թուէր իրեն: Յաճախ կանգ կ'առնուր և իւր ասպանդակաց վրայ կը կանգնէր: Իւր յաղթ հասակը կը ներէր իրեն ընդարձակ հորիզոն մը պարագրել իւր հայեացքով. բայց իրեն լոյս տուող բան մը չտեսնելով՝ նորէն կը շարունակէր զիւր ընդհատեալ ընթացքը: Մղոն մ'երթալէ զկնի դարձեալ կանգ կ'առնուր. յետոյ՝ ճանբէն խոտորելով՝ քանի մը մղոն դէպի հիւսիս կամ դէպի հարաւ կ'երթար, և ապա կը վերադառնար ջոկատին գլուխը կ'անցնէր, առանց բնաւ յայտնելու ո՛չ իւր յոյսն եւ ո՛չ երկիւղն: Հնդկին այս ընթացքը, բազմիցս կրկնուելով, Բականէլի ուշադրութիւնը գրգռեց և Կլէնարվանի ալ մտահոգութիւն պատճառեց: Ուստի խնդրուեցաւ գիտնականէն որ բացատրութիւն խնդրէ Հնդիկէն, նա ալ անմիջապէս խնդրեց:

Թալքավ պատասխանեց թէ դաշտին ջրոտութիւնը զարմանք կը պատճառէր իրեն. ուղեցոյցի արհեստը կատարել սկսելէն ի վեր երբէք այսչափ թաց գետնի վրայ կոխած չէր: Մինչեւ իսկ մեծ անձրեւաց եղանակին մէջ Արժանթինի դաշտը դիւրագնալի անցք կ'ընծայէր միշտ:

—Բայց ի՞նչ կրնայ լինիլ այս աճեցուն խոնաւութեան պատճառն, հարցուց Բականէլ:

—Չգիտեմ, պատասխանեց Հնդիկն, եւ երբոր գիտնամ...

—Միթէ լերանց վտակներն անձրեւներէն առատանալով չե՞ն յորդիր երբէք:

—Երբեմն:

—Այժմ ալ թերեւս:

—Թերեւս, ըսաւ Թալքավ:

Բականէլ հարկադրեցաւ շատանալ այս կէս պատասխանով, և Կլէնարվանի հաղորդեց իւր խօսակցութեան արդիւնքը:

—Ի՞նչ խորհուրդ կուտայ մեր ուղեցոյցն, ըսաւ Կլէնարվան:

—Ի՞նչ պարտինք ընել, հարցուց Բականէլ Թալքավի:

—Արագ երթալ, պատասխանեց Հնդիկը:

Խրատ մը, որ աւելի դիւրին էր տալ՝ քան կատարել: Ձիերը շուտով կը յոգնէին քալելով այնպիսի գետնի մը վրայ որ կը փախչէր իրենց ոտքին տակէն: Երկրին գոգացումն եւս քան զեւս զգալի կը լինէր, և դաշտին այս մասը կրնար նմանիլ սահուն խորուտի մը, ուր քալող ջուրն արագապէս կը դիզուէր: Ուստի պէտք էր անյապաղ անցնիլ այդ գոգացեալ երկիր, զոր վտակի մը յորդումը կրնար անմիջապէս լճի փոխարկել:

(Շարունակելի)

բորդական կէտերու վրայ փոքրիկ զիջումներ երկուստեք, քաղաքակրթութեան բարեկամք դարձեալ նախամեծար պիտի համարին այդպիսի զիջումներ քան այնպիսի պատերազմ մը տեսնել։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԻՏԱԼԻԱ

Վերջին ժամանակներս Անգլիոյ և Իտալիոյ միջեւ զինուորական դաշնակցութեան մը խօսքեր լսուեցան, բայց չստուգուեցան։ Իտալացիք արդարեւ գնացին Աֆրիկէ, բայց հոն դաշնակից չեղան Անգլիացւոց հետ, այլ որոշեալ եզրի մը վրայ գործեցին իրենց հաշւոյն։ Այս օրերս Եւրոպիոյ մէջ հրատարակեալ վաւերական լրոյ նայելով, անգլօ-իտալական դաշնակցութեան նոր առաջարկ մ'եւս, որ այս անգամ Անգլիոյ կողմէ եղեր է, ջուրն ինկեր է նմանապէս։ Անգլիա կ'ուզէր Աֆրիկէի մէջ ունեցած զօրքերը ղրկել Արեւելք, ի հարկին Ռուսիոյ դէմ գործածելու համար։ Պէտք է գիտնալ թէ, Աֆրիկէի հողին վրայ հնդիկ գունդեր եւս կը գտնուին այս ժամուս։ Բայց Իտալիա, հասկնալով Անգլիոյ նպատակը, չէ ուզեր Անգլիոյ ընծայել օգնութիւն մը, որ Ռուսիոյ դէմ ուղղուած պիտի լինէր։ Այսպէս, չեզոք մնալու պէտքն Իտալիոյ մերժել տուած է անգլիական դաշնակցութեան առաջարկ մը, և Եւրոպիոյ մէջ կարծիք կայ ընդհանրապէս թէ, նոյն փափաքէ մղեալ, Թուրքիա եւս չպիտի ուզէ բանալ զԴարդանէլ անգլիական նաւատորմին առջեւ։

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ՉԻՆ

Ֆրանսայի և Չինու միջեւ կնքեալ հաշտութեան նախնական պայմանք սոքա են. Չինացի զօրաց Թոնքինէ ելնելն հրամայող կայսերական հրամանագրոյն հրատարակուածին պէս, պատերազմական գործողութիւնք պիտի դադրին, և Ֆրանսացիք պիտի բառնան Ֆորմոզայի և Բաքքոյի ծովային պաշարումն։ Ապրիլ և մայիս ամսոց մէջ պիտի կատարուի, պարբերաբար, չինացի զօրաց նահանջման գործողութիւնը։ Չինացի զօրաց նահանջման հրամանը տրուելուն պէս, ֆրանսական դեսպանը Թիէնձին կամ Բեքին պիտի երթայ, չինացի լիազօրներուն հետ բանակցելու հաշտութեան, բարեկամութեան և վաճառականութեան վերջնական դաշնագրոյ մը վրայ։ Այս դաշնագրով պիտի որոշուի Ֆրանսացւոց Ֆորմոզայէ ելնելուն թուականն, և երբ այս դաշնագիր կայսերական վաւերացումն ստանայ ի Բեքին, պիտի վերցուին այն արգելքներ զորս ֆրանսական մարտանաւք դրած են ինչ ինչ ապրանաց ի Չինաստան ներմուծման դէմ։ Ֆրանսա եւ պիտի կանչէ զ'իր նաւատորմ, և Չին պիտի բանայ իր նաւահանգիստներ ֆրանսական վաճառականութեան առջեւ։

ՀՆԴԿԱՍՏԱՆ. Նէբօլի Մահարաճահը ծանուցած է առ Լորտ Տըֆրին թէ 15 հազար ընտիր կուրքա զօրքեր կը դնէ իր տրամադրութեան ներքեւ, անգլիական սպայից հրամանատարութեամբ Ռուսիոյ դէմ պատերազմելու համար ի հարկին։ Անգլիացիք մեծ կարեւորութիւն կուտան Հնդկաստանի բնիկ իշխանաց այս ինքնայօժար աջակցութեան նուէրներուն։ Աֆղանաց էմիրին վրայ փրկարար ազդեցութիւն մ'ըրեր է [illegible] մէջ ներկայութիւնը տասնի չափ հնդիկ անկախ կամ ինքնօրէն բնիկ իշխանաց, որք իրենց ներկայութեամբ կ'ուզէին ցոյց տալ թէ Ռուսիոյ հետ պատերազմի մը մէջ Անգլիոյ կողմը պիտի բռնեն ի բոլոր սրտէ։

ԿԱՄԱՒՈՐՔ ՅԱՆԳԼԻԱ. Յայտնի է թէ Անգլիոյ մէջ պարտաւորիչ զինուորագրութիւն չկայ։ Բոլոր զինուորք կամաւորապէս մտած են բանակին մէջ, ոմն հայրենասիրութեամբ, ուրիշ մը շահասիրութեամբ, կամ փառասիրութեամբ։ Արդ, Լոնտոնի լրագիրք կը ծանուցանեն թէ, Բէնչտէհի ճակատամարտին լուրն առնուած օրը, կամաւորաց խուռն բազմութիւն ներկայացած է զինուորական գլխաւոր կայանաց, զինուոր գրուելու համար։ Լրագիրք կը հետեւցնեն թէ Անգլիոյ մէջ զինուորական ոգին չէ թմրած։

ԿԱՒԿԱՍԻԱ. Մոսքուայէ կը հեռագրուի անգլիական լրագրաց թէ Ռուսիայէն շարունակ զինուորական պիտոյք կ'ուղարկուին Կովկասիա ի նախատեսութիւն պատերազմին ընդդէմ Անգլիոյ։ Մոսքուայէ 400 մղոն հեռին, ի Պորոտինօ, զօրաց մեծ համախմբում մը տեղի կ'ունենայ։

ՔԱՆԱՏԱ. Ապստամբութիւնը կ'աճի։ Մետիսք, ընդ հրամանաւ Լուի Ռիէլի, մի քանի նոր յաջողութիւններ ձեռք բերին Քանատայի կառավարութեան զօրաց վրայ, և քիչ մը զօրք բերդի մը մէջ պաշարեցին։ Ուրիշ ուրիշ սպիտակամորթք միացած են Մետիսներուն հետ, անոնց պէս հողային և ուրիշ դանգատներ ունենալով կառավարութեան դէմ։ Վայրենի հնդիկները այս խառնաշփոթութենէ օգուտ կը քաղեն, կողոպուտ և սպանութիւններ ի գործ դնելով։ Վախ կայ թէ այս փոքր կարծուած շարժում քաղաքային պատերազմի մը պիտի փոխուի։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Երուսաղէմի Պատրիարք Ամեն. Եսայի Սրբազանէն հեռագիր մը հասաւ երէկ ի Պատրիարքարան, որ կը ծանուցանէ թէ Ամեն. Վեհապետեան Սրբազան Յոպպէ իջած է և վաղը՝ կիւրակէ, պիտի մեկնի Կ. Պոլիս գալու համար։

Այս հեռագրին վրայ, Քաղաքական ժողովոյ Ատենապետ Վսեմ. Մաքսուտ Սիմոն պէյ և պատրիարքական հանդիսաւոր ընդունելութեան կարգադիր Յանձնախումբն Գեր. Տեղապահ Հօրմէն հրաւէր ստացան երկուշաբթի օրը Ղալաթիոյ Մատենադարանին մէջ գումարուելու համար։

Արժ. Տ. Մկրեան Հայրն այս աւուր աւստրիական շոգենաւով կը մեկնի մայրաքաղաքէս, ի Ս. Էջմիածին երթալու համար։

Բոլորովին անստոյգ է այն լուր թէ Արժ. Մկրեան Հայրն ինպաստ Ներսէս Վարժապետեան Ուսումնարանի Ընկերութեան հանգանակութիւն ընելու համար կոնդակ և ժապաւինեալ տոմար ստացեր է յիշեալ Ընկերութենէն։

Ազգային ժողովէն կարգեալ Ելեւմտից Յանձնաժողովն երէկ գումարեցաւ Ղալաթիոյ ազգային Մատենադարանին մէջ, ի ժամ 6։ Յանձնաժողովոյ անդամներէն ներկայ էին Նուրեան, Թորոսեան, Ճանըմեան, Սըփահեան էֆէնտիներն, իսկ Վարչութեան կողմէ ներկայ էր Զօպանեան Միհրան էֆէնտի։ Ժողովը քննութեան առնլով Ելմտացոյցի ծախուց կողմն, գրեթէ անփոփոխ ընդունեց զայն, և միաձայնութեամբ որոշեց խնդրել Ազգային ժողովէն որ անցեալ տարուան Ելմտացոյցը նոյնութեամբ գործադրուի այս տարի եւս, մինչեւ որ Յանձնաժողովն այժմեան պիտոյից աւելի համապատասխան ելմտացոյց մը պատրաստելով՝ ներկայացնէ Ազգ. ժողովոյ։ Ապա, Պատրիարքարանի ներքին կազմակերպութեան խնդրոյն անցնելով, երկար վիճաբանութիւններ ունեցաւ այս մասին, և կարծեաց փոխանակութենէ յետոյ՝ մասնախումբ մը կարգեց, որոյ անդամք են Նուրեան, Նորատունկեան Գաբրիէլ, Սըփահեան և Զօպանեան էֆէնտիներն, որք պիտի զբաղին այս խնդրով։

Ս. Փրկչի Ազգ. Հիւանդանոցի Հոգաբարձութիւնն անցեալ տարւոյ հաշուեցոյցը Պատր. Գեր. Տեղապահ Հօր մատոյց երէկ՝ Տնտեսական խորհրդոյ ներկայացնելու համար ի վաւերացումն։

Աֆիոն-Գարահիսարէն մարտ 16/28 թուով կը գրեն մեզ.

Կաթողիկոսական ընտրութեան առթիւ Ս. Սինոդի կոնդակն, Տեղակալ Մկրտիչ Արքեպիսկոպոսի և այլ Սինոդականաց ստորագրութեամբ, Ռուսիոյ դեսպանատան կողմէ գաւառիս Առաջնորդ Գեր. Գէորգ Սրբազանի ղրկուած լինելով՝ Ն. Գերապատուութիւնն ալ, ըստ յանձնարարութեան Պատր. Տեղապահ Հօր, կէտ առ կէտ Ազգ. ժողովոյ որոշման համեմատ պատասխան տուաւ Ս. Սինոդին։

Տէրսիմի կուսակալ Վսեմ. Օսման փաշա այս օրերս Հայոց Միացեալ Ընկերութեանց Բերրիի վարժարանն այցելեր է։ Ն. Վսեմութիւնը Բերրի հասնելով, վարժարանին ուսուցչաց և աշակերտաց կողմէ դիմաւորուեր է անմիջապէս եւ հետեւեալ օրը բարեհաճեր է իրեն հետ գտնուած պաշտօնէութեամբ հետ այցելութիւն մը տալ վարժարանին ուր արժանավայել ընդունելութիւն գտեր է։ Ատենական պատիւներէ ու մեծարանքներէ յետոյ, աշակերտք երգեր եւ ուղերձներ կարդացեր են Թուրքերէն լեզուաւ։ Ն. Վսեմութիւնն յատկապէս մտիկ ըրեր է երգերն, իսկ ուղերձներու միջոցին նստեր է հանգչելու համար, սակայն իրեն ընկերացող պաշտօնատարք ոտքի վրայ մնացեր են մինչեւ վերջն։ Այսպէս Վսեմ. Օսման փաշա գեղեցիկ բանախօսութեամբ մը յորդոր կարդացեր է աշակերտաց աշխատիլ յառաջ երթալու համար և յայտարարեր է թէ վարժարանը կը գտնուի իւր բարձր հովանաւորութեան ներքեւ։ Այս Վսեմ. կուսակալն յ'Առաջնորդարան ելնելով՝ վարժարանին բոլոր ուսուցիչներն իւր ներկայութեանը կոչեր և շնորհակալութիւն յայտնելով, յորդորեր է զիրենք որ առանց վհատելու աշխատին և ի ցոյց գոհունակութեան դրամական նպաստ մ'ալ տուեր է Հայոց Միացեալ Ընկերութեանց, նպաստ՝ զոր մեծ գոհունակութեամբ ընդուներ են Ընկերութեան պաշտօնեայք՝ պատուաճնութեանց հաւաքական չվարուելու համար։

Ահա լուսամիտ և ազնիւ կուսակալ մը որ ցոյց կուտայ թէ ըմբռնած է իւր բարձր պաշտօնի պահանջումներն և ուսման կարեւորութիւնն։ Վսեմ. Օսման փաշայի սոյն ընթացքն շնորհակալեաց ու գոհունակութեան արժանի են։

Լուր կը տրուի մեզ թէ Խուլփի ազգայինք յօգուտ Միացեալ Ընկերութեանց հանգանակութեան մի ձեռնարկելով վերջերս, տեղւոյն վարժարանին Ա. Դատատու Արապեան էֆէնտիի յորդորանաց վրայ, յաջողած են տասն օսմ. ոսկւոյ գումար մը հաւաքել և յանձնել Ընկերութեան։ Յայտնի է թէ Տէրսիմի նահանգին մէջ կը գտնուի Խուլփ գիւղն, ուր գիւղային նախակրթարան մը բացած են Հայոց Միացեալ Ընկերութիւնք։

Չմշկածագի ազգայինք ալ վերջերս երկու անգամ թատերական ներկայացումներ տալով, արդիւնքն յատկացուցեր են Միացեալ Ընկերութեանց տեղւոյն վարժարանին։ Չմշկածագի Գայմագամ պէյն հաճեր է իւր հովանաւորութեան ներքեւ առնուլ սոյն կրթական հանդէսն։

Արմաւիրէն (Կովկասիա) հետեւեալ տեղեկութիւնները կը հաղորդեն մեզ.

«Արմաւիր ունի 600 տուն բնակիչ, բոլորն ալ հայ Լուսաւորչական. ունին միակ եկեղեցի մը, ուրիշ մ'ալ կառուցանելու ձեռնարկած են և հիմունքն օրհնուած են արդէն։ Բնակիչք շատ սիրով եւ միաբան կ'ապրին, բայց ցաւալին այն է որ մայրենի լեզուի կորուստը կը քաշեն. պատճառք քանիցս հրատարակուած է Տփխիսի հայ թերթերուն միջոցաւ. տեսնենք վերջն ի՞նչ կը լինի։

«Այս տեղի Հայերուն մէջ շատ հարուստներ կան, որք մեծ վաճառականութեամբ զբաղած են. Արմաւիրի մէջ հայ վաճառական կայ որ տարին մէկ միլիոնէ աւելի առեւտուր կ'ընէ. Արմաւիր՝ Գուպանի նահանգի մէջ հռչակուած է իւր առեւտրով։»

Ուսթըրէն բարեկամ մը հետեւեալը կը հաղորդէ մեզ.

Մարտ 12/24ի առաւօտն յիսունի չափ Գոպրերդցի հայեր թէլ քաշելու գործարանին դուռը կ'երթան գործ ուզելու։ Գործարանի տեսուչը թարգմանի մը միջոցաւ կը պատասխանէ անոնց. «Եթէ ձեզմէ մէկը գործարանս ընդունիմ, դուք անմիջապէս կը գրէք ձեր երկիրը և բոլոր ձեր ազգականներն ու բարեկամներն հոս բերել կուտաք, ա՛յն ատեն աղքատութիւն կը տիրէ ձեր մէջ։ Ուստի լաւագոյն կը համարիմ ձեզմէ և ո՛չ մին ընդունիլ, որպէս զի խրատ մը լինի թէ՝ ձեզ և թէ՝ անոնց համար որք ձեր խոր հովիտներուն մնալով ձեզ կը հետեւին, թէ այս տեղ գործ չկայ։»

Կը խնդրուի մեզմէ ծանուցանել թէ Պէշիկթաշի Մայրուհեան ընկերութեան Գործադիր ժողովն հրաժարած լինելով, նոյն ընկերութեան ի նպաստ անձնուէր խմբի մը կողմէ տրուելիք թատերական ներկայացումն յետաձգուած է։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Իտալական դեսպան Քօրթի կոմսը նախընթաց իրիկուն հացկերոյթ տուաւ ի պատիւ Լուի Նաբոլէոն իշխանին որ, ինչպէս յայտնի է, կոմս Մօնքալիէրի ծածկանուամբ կը ճանապարհորդէ և աստ կը գտնուի քանի մ'օրէ ի վեր։ Ֆրանսական դեսպանատան գլխաւոր պաշտօնատարք ներկայ էին սեղանին։

Իշխանն երէկ ներկայ գտնուեցաւ Սէլամլըքի հանդիսին։

Կիսաբաժնի զօրավար Էօմէր փաշա Ասիրի գաւառին կուսակալ և զինուորական հրամանատար անուանեցաւ։

Լա Թիւրքի կէս-պաշտօնական թերթն յօդուած մը կը հրատարակէ, յորում բացատրելով այն պատճառներ որով անգլօ-ռուսական պատերազմի մը ծագած ժամանակ Թուրքիա պէտք է չէզոք մնայ, կը յայտնէ թէ Ֆրանսայի, Աւստրիոյ և Գերմանիոյ դեսպանք այս մասին համեմատ ծանուցագիր մը մատուցեր են Բ. Դրան։

Վէլի Րիզա փաշա, որ յատուկ պաշտօնով Պերլին կը գտնուի, լաւ ընդունելութիւն կը գտնէ գերմանական արքունեաց մէջ։ Վեհ. Սուլթանի պատուիրակն Վիլհէլմ իշխանին կողմէ կը հիւրընկալուի իւր այցելութեանց ժամանակ։ Օսմանեան դեսպան Սայիտ փաշա և արտաքին գործոց նախարար Հաձֆէլտ կոմսն հացկերոյթներ տուեր են ի պատիւ Րիզա փաշայի։

Ֆրանսայէն առնուած վերջին լրոց նայելով, տը Նոայլ մարքիզն ու մարքիզուհին այսօր շոգենաւ կը նստին Մարսիլիայէն։ Ուստի եթէ արտասովոր արգելք մը չպատահի, դեսպանն ու դեսպանուհին յաջորդ շաբթու մայրաքաղաքս կը լինին։

Կ. Պոլսոյ Պելճիական նորընտիր դեսպան Պ. Պորքկրավ այսօր պատիւ պիտի ունենայ Վեհ. Սուլթանին ներկայանալու, իւր պաշտօնին վերաբերեալ գրերը մատուցանելու համար։

[illegible] հետեւեալ տեղեկութիւնները կարտագրէ [illegible] լրագրէն առնլով.

Հասան Ֆեհմի փաշա որ կը շարունակէ Լոնտրա մնալ, իւր Վեհապետին բոլոր վստահութիւնը կը վայելէ. գիտցին է ըմբռնել թէ Լոնտրայի Դահլիճին և Բ. Դրան բանակցութիւնք յապաղումներ կը կրեն և բարեխօսանաց և պայմանաժամերու կենթարկին՝ որք արդիւնք են կեդրոնական Ասիոյ դէպքերուն ստացած երեւոյթին։ Այժմ որ օսմանեան և բրիտանական կառավարութիւնք համաձայնած են Եգիպտոսի ելեւմտից կարգադրութեան, ինչպէս և Սուէզի ջրանցքի յանձնաժողովոյն, երկու պետութեանց յարաբերութիւնք զգալապէս բարւոքած են։ Կրնայ լինիլ իսկ որ ի հարկին օսմանեան զօրքերն յաջորդեն անգլիական զօրաց ի Սուտան, սակայն Թուրքիա բնաւ պէտք չունի աճապարելու և Անգլիոյ առջեւ խոստում մ'ստանձնելու։

Պայազիտէն կը գրեն առ [illegible] թէ Կարնոյ զօրաբանակին սպայակոյտն հրաման ստացեր է մեծ գործունէութեամբ աշխատիլ ներկայ գարնան, քաղաքին ամրութեանց նորոգման համար։

Անգլիական դեսպանատունն հասած նորագոյն հեռագրէ մը կ'երեւի թէ, անգլիական հիւպատոս Էվրէթ Գնդապետի վիճակը վտանգաւոր երեւոյթ մը չընծայեր։ Գնդապետին վիրաւորման պարագայից նկատմամբ մանրամասնութիւնք յայտնի չեն դեռ։

Փարիզէն առնուած մասնաւոր հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Ալֆասա մեծ դրամատունն իւր վճարքը դադրեցուցեր է 18 միլիոն ֆրանքի բացով մը։ Այս սնանկութեան պատճառն է Փարիզի Պորսային մէջ այս օրերս տիրած շփոթութիւնն։ Կը կարծուի թէ ուրիշ քանի մը սեղանաւորք ալ սնանկանալու վիճակի մէջ են։

Մատրիտի օսմանեան դեսպան Սէրմէթ պէյ հեռագրած է մայրաքաղաքիս առողջապահական ժողովին թէ քանի մ'օրէ հետէ Սպանիոյ Վալէնչա գաւառին մէջ ծագած քոլերան անհետացած է բոլորովին։

Միւս կողմէ Մարսիլիայէն կը ծանուցուի թէ հրաման տրուած է բոլոր ֆրանսական նաւահանգիստներուն, որպէս զի առ ի զգուշութիւն, երեքօրեայ քարանթինայի ենթարկեն Սպանիայէն եկող բոլոր նաւերն։

Մոնիթէօր կ'իմանայ թէ Բեդրոսպուրկի օսմանեան դեսպանատան առաջին թարգման Էրամ էֆէնտի նոյն դեսպանատան խորհրդական պիտի անուանի։

Ղալաթիոյ թերթ մը կ'ըսէ թէ Պ. Պ. Քորոնիօ և Լէոնիտաս Զարիֆի մտադիր են հրաժարիլ «Պանք տը Քոնսթանթինօբլ» դրամատան վարչական խորհրդոյ անդամակցութենէն։ Պ. Քորոնիօ, որ ժամանակէ մ'ի վեր բացակայ էր մայրաքաղաքէս, կը վերադառնայ ի մօտոյ։

Մայրաքաղաքիս իտալական հիւպատոսն որ Պալըքէսիր գնացած էր տեղւոյն ոսկեբորակի հանքերն այցելելու և ցարդ եղած արտադրութիւնք քննելու համար, երկու օր առաջ աստ վերադարձաւ։

Յայտնի է թէ Պալըքէսիրի ոսկեբորակի հանքերն իտալացի հպատակի մը ձեռամբ կը շահագործուին։

Շուա (Ճառագայթ) անուամբ Թուրքերէն լեզուաւ կիսամսեայ պատկերազարդ հանդէս մը սկսաւ հրատարակուիլ։

Նոյնպէս Քիւթիւբխանէի Էթֆալ (Մատենադարան Մանկանց) անուամբ Թուրքերէն լեզուաւ նոր հանդէս մը պիտի հրատարակուի ի մօտոյ։

Ուղղակի տրոց վարչութեան քանի մը պաշտօնատարաց խմբագրութեամբ և նախարարական հրամանաւ ամսեայ հանդէս մ'ալ սկսաւ հրատարակուիլ [illegible] անուամբ, որ պիտի պարունակէ ուղղակի տրոց և կալուածոց վերաբերեալ օրինաց բացատրութիւններն և այլ ծանօթութիւններ։

Շուէտ Նորվեկիոյ Շառլ իշխանն երէկ քանի մը ժամ անկողնէն ելաւ։

Նէօլոկոս կը գրէ թէ Անգլիոյ գործակատար Պ. Ուինտհէմ արտաքին գործոց նախարարութեան յիշատակագիր մը մատուցեր է հինգշաբթի օրն, ի մասին Վոսփորի նեղուցի խնդրոյն։

Հաքիքաթ յիշելէ յետոյ թէ Ռուս կառավարութիւնն որոշած է Կովկասիոյ ժողովրդէն եւս զինուոր առնուլ, հետեւեալ խորհրդածութիւնները կ'ընէ այս առթիւ.

«Երբ տէրութիւն մը իւր հպատակ ցեղերու զինուորագրութիւն առաջարկէ, անկից կը հետեւի թէ այդ տէրութիւն վստահութիւն ունի անոնց հաւատարմութեան վրայ, հետեւաբար հպատակ ժողովուրդ մը պարտի սիրով ընդունիլ եղած առաջարկութիւնն։ Բայց մենք քանի անգամ որ Քրիստոնեայներէն զինուոր առնուլ ուզեցինք, ասոնք սկսան տրտնջել։ Ընդ է թէ Օսմանեան Տէրութիւնը վստահութիւն ունի իւր հպատակ ցեղերուն վրայ, բայց անոնք [illegible] և [illegible] կը ցուցնեն։

«Ուրախ ենք որ Կովկասիոյ իսլամ ժողովուրդը սիրով ընդունած են այդ զինուորագրութիւն, վասն զի քաջասիրտ ժողովուրդ մը կը կորսնցնէ իւր քաջասրտութիւնն երբ զայն ի գործ չդնէ։ Աւասիկ մեզի օրինակ են Չէրքէզները. ասոնք երբեմն քաջամարտիկ ժողովուրդ մ'էին բայց այժմ ամենէն աւելի երկչոտներն են։»

Բժշկական ժողովոյ վերջին նիստերէն միոյն մէջ, Տօքթէօր Բարտօ՝ ժողովոյ ուշադրութիւնն հրաւիրեց Տէրքոսի ջրին վրայ որ արդէն մայրաքաղաքս բերուած է։ Տօքթ. Մորթման յայտնեց թէ ինք նշմարած է որ Թաքսիմի աւազանին առջեւ ձիերը ջուրն հոտոտեր և չեն ուզած խմել։ Իսկ Տօքթ. Բոլիաք ըսաւ թէ վերստուգութեան արժանի քանի մը երկրաչափք իրիկուն մը Լըպոնի ճաշարանը քանի մը շիշ Տէրքոսի ջուր բերած են և ներկայ գտնուողք խմելով սքանչելի գտած են զայն։ Տօքթ. Մարկոսով կ'ըսէ թէ այս երկու ընդդիմադիր կարծեաց առջեւ ինք շուարած կը մնայ, և թէ որոշում չկրնար տրուիլ դեռ։ Ուստի կառաջարկէ որ բոլոր պէտք եղած տեղեկութիւնք քաղուելէ յետոյ, Տէրքոսի ջրի տեսակին քննութիւնն օրակարգին անցնի և լըջօրէն քննուի։ Տօքթ. Փէշտիմալճեան կ'ըսէ թէ ժողովը միանգամ իւր կարծիքն յայտնած է արդէն Տէրքոսի ջրին նկատմամբ և թէ նորէն խնդիր յարուցանելու պէտք չկայ։

Օսմանեան Մատենադարանի տնօրէն Սէրաֆիմ էֆէնտիի որդի Տիգրան էֆէնտի որ արքունի քաղաքային վարժարանի մէջ բժշկական ուսմանց կը պարապէր, շաբաթ օրն իւր վերջնական քննութիւնն ամենայն յաջողութեամբ անցնելով Տօքթէօրի վկայագիր ստացաւ։

Պ. Վէնսան Ծանիրի՝ Բէրայի և Պոլսոյ դեղարաններն կնքոյ տակ առնուեր են իտալական հիւպատոսարանին կողմէ, մինչեւ որ հանգուցելոյն որդին որ Վիէննա կը գտնուի, Պոլիս վերադառնայ։

Արթայի քաղաքապետին և օսմանեան հիւպատոս Խասա պէյի միջեւ վէճ մը կայ ժամանակէ մ'ի վեր, այս վերջինը կը պահանջէ որ նախ յոյն պաշտօնատարն այցելութիւն տայ իրեն յայտնելով թէ ինք Բէօզմէնճէի հիւպատոս եղած ժամանակը նմանօրինակ վէճ մը ծագած էր ռումանացի քաղաքապետին և իւր միջեւ և խնդիրն ի վերջոյ Ռումանիոյ արտաքին գործոց նախարարութեան յանձնուելով, սա որոշած էր թէ քաղաքապետն այցելութիւն տալու է նախ։ Իսկ Արթայի քաղաքապետը պատասխաներ է թէ ինք բնաւ կարեւորութիւն չտար այս ամենուն, ըստ որում Թուրքիոյ մէջ կանոնը կը պահանջէ որ հիւպատոսք առաջին անգամ այցելեն նորընտիր կուսակալաց։

Այս կերպով առ պաշտօնական և անհատական յարաբերութիւնք խզուած կը մնան յիշեալ երկու պաշտօնատարց միջեւ, ի վնաս երկրին թուրք և յոյն ժողովրդոց։

Ղալաթիոյ Պորսայի յանձնախումբ անդամոց ընտրութիւնք կատարուեցան այս օրերս։ Պ. Նիքոլա Թօթխատիս վարչական ժողովոյ նախագահ ընտրուեցաւ և Պ. Վասիլիատիս փոխ-նախագահ։

Ադրիանուպոլսէն կը գրեն առ Թէրճիւմանը Հաքիքաթ.

«Պուլղարիոյ մէջ կամաւորաց զինուորագրութիւնն և զինավարժութիւնն Արեւելեան Ռումէլիի մէջ բնակող Պուլղարաց եւս միեւնոյն փափաքը ներշնչած լինելով, ասոնք ալ սկսան զինուոր գրուիլ, բայց Արեւելեան Ռումէլիի Մասնաժողովն անպիտան մարդկանց ի բաց թողլով, միմիայն Ռոտոբ Պալքանի բնակիչները զինուորագրութեան կը հրաւիրէ, ըստ որում ասոնք նշանաւոր են քաջութեամբ։ Այդ մասնաժողովն քիչ շատ խոհեմանկութիւն ալ կը բանեցնէ, իբր թէ՝ եթէ գարնան սկիզբներն Արեւելեան Ռումէլիի մէջ ապստամբութիւն մը ծագի, այդ զինուորագրեալք խաղաղութիւնը անվրդով պահելու պիտի գործածուին ըստ որում քաղաքային զինուորութիւն բաւական չէ եղեր։ Թէ՝ Պուլղարիոյ և թէ՝ Արեւելեան Ռումէլիի մէջ զինուորաց ռոճիկը միեւնոյն քանակութիւն ունին և ուրիշ կերպ չէր կրնար լինել քանի որ նպատակնին միեւնոյն է։ Եթէ այդ երկուքին մէջ տարբերութիւն մը կայ, այն ալ սա է թէ Արեւելեան Ռումէլիի մէջ յանուն կառավարութեան կը գործուի և զէնքերն ու պէտք եղած պարէններն գրեթէ ամեն օր Սոֆիայի Մասնաժողովոյ կողմէն կը հայթայթուին։»

Գումաշճը խանի մէջ բնակող Հաճի Հիւսէյին և Մուսթաֆա անուն երկու վաճառականաց սենեակները մասնաւոր գործիքով մը բացած լինելու ամբաստանութեամբ հարցաքննութեան ենթարկուած նոյն խանի սենեկապետ Մկրտիչ, Եղիսէ, Սարգիս, Յովհաննէս եւ Յակոբ անուն Հայերն Ոճրադատ ատենին առջեւ դատուելով անպարտ արձակուեցան։

Հաքիքաթի մէջ կը կարդանք.

«Այս օրերս խմբագրութիւնս նամակ մը ստացաւ «Ձեր ընթերցողներէն մին» ստորագրութեամբ։ Նամակի գիրն ու ոճն կը ցուցնեն թէ նամակագիրը քրիստոնեայ մ'է։ Պարունակութիւնը սա է թէ Կրթական նախարարութիւնն թէեւ [illegible] անուն գիրքն, որ Կ. կառավարութեան դէմ գրուած է, արգիլած է վարժարանաց մէջ, բայց Ֆէների Յունաց վարժարանի դասատուներէն մին այդ գրքէն հատուածներ գրել կուտայ աշակերտաց ուղղագրութեան համար։ Հետեւաբար աշակերտք, թէեւ այդ գրքէն չունին, բայց այդ կերպով կ'ուսանին նորա պարունակութիւնն։»

Թուրք լրագիրը զայս ծանուցանելէ յետոյ կը յաւելու.

«Այս մասին խորհրդածութիւն մը չպիտի ընենք. պիտի սպասենք միայն տեսնելու համար թէ Կրթական Նախարարութեան կողմէ յատկացուած քննիչն ի՞նչ պատասխան պիտի տայ։ Պիտի լսենք նաեւ յոյն մամլոյ կողմէ տրուելիք պատասխանները, վասն զի մեզի համար անվիճելի է թէ յոյն մամուլն հեռի է ճշմարտասէր լինելէ։»

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ընկերութիւնը նուագահանդէս մը պիտի տայ այս գիշեր ժամ 9ին, Թեւթոնիայի սրահին մէջ, ընդ տնօրինութեամբ Պ. Օ. Թէֆթէրի։ Կ'իմանանք թէ Ընկերութիւնն, իւր վերջին նուագահանդէսի արտասովոր յաջողութենէն քաջալերեալ, կը պատրաստուի հասարակութեան ներկայել երաժշտական առաջնակարգ գործ մը, «Օնի թագուհւոյն աղջիկն», մեծ ցուցք [illegible] խմբերգով և մենանուագով, գործ Նիէլս Կատէի։ Տանիմարգայի հռչակաւոր երաժիշտն իւր գործն հիմնած է իւր երկրին մէջ հին պարերգի մը վրայ, որ կը պատմէ թէ «ի՛նչպէս պարոն-Օլիւֆ Օնի անտառին մէջ պահուած լինելով, անոր մօտեցան երկու օդեղէն աղջիկներ, որք երգ մ'երգելով ի պար հրաւիրեցին զայն։» Այդ պարերգին բնագիրն իբր նախաբան կը ծառայէ ցուցքին. անդ, ասպետն Օլիւֆ բաղդաւոր է. այն վայրկենին ուր սատանից հրապուրանաց անձնատուր պիտի լինի, Բարին Աստուած երգել կուտայ աքաղաղն, և ոգիները կ'անհետին։ Նիէլս Կատէ, պարերգը փոխելով, աւելի թատերական ձեւ մը տուած է պատմութեան։ Ցուցքն երեք արարուածէ կը բաղկանայ. առաջնոյն մէջ՝ կը տեսնենք զՊ. Օլիւֆ, իւր հարսանեաց նախընթաց օրն. ինքզինք սեղանը կը պատրաստեն, բայց Օլիւֆ անհանգիստ է, կը հրամայէ որ աշտանակէն իւր ձին և կ'ուզէ դուրս ելնել։ Մայրն կը հրաւիրէ զայն զգուշանալ Օնի անտառին վտանգներէն. իւր կասկածոտ չեստերուն մէջ մարդ կ'զգայ սա գաղափարն թէ գիւղային զօրութիւն մ'է որ յինքն կը ձգէ իւր զաւակը։ Ի զուր կ'ըսէ թէ կ'երթայ հիւր մը փնտռել, թէ շուտով կը վերադառնայ։ Միայնակ մնացած, ցոյց կուտայ մեզ իւր սիրտն բաժնուած ընդ մէջ իւր խարտիշագեղ նշանածին սիրոյն և խորհրդաւոր ոգւոյն սեւ աչերուն, որք կը քաշեն զինքն։ Հիանալի կտոր մ'է Օլիւֆի երգն. լսելով զայն, մարդ կ'զգայ թէ կ'երթայ փրթռել հմայեալ անտառն և թէ պիտի կորնչի։

Երկրորդ արարուածը ցոյց կուտայ մեզ ասպետն՝ Օնի անտառին մէջ։ Գիշեր է։ Օդեղէն աղջիկները կը կաքաւեն, և իրենց թագուհին կը հրաւիրէ զՕլիւֆ իրեն հետ պարել. կը մերժէ նա. «Չեմ կրնար, չեմ ուզեր պարել, կ'ըսէ. վաղն հարսանեացս օրն է»։ Թագուհին կ'սպառնայ, նուէրներ կը խոստանայ, և նա միշտ կը մերժէ։ Այն ատեն թագուհին կ'զայրանայ, կ'անիծէ զայն, և ձեռքը բարձրացնելով «Վաղը պիտի մեռնիս, Օլիւֆ» կը գոչէ։

Երրորդ արարուած։ Հարսանիքը պատրաստուած է. հրաւիրեալք կ'սպասեն։ Օլիւֆի մայրն չկրնար ծածկել իւր անձկութիւնը. վերջապէս կը հասնի Օլիւֆ, սրարշաւ, իւր պակուցեալ նժոյգին վրայ։ Տժգոյն ու տկար է, և արիւնը կը կաթկթէ իւր հանդերձներէն. — Ո՞ւր էիր, զաւակս, կը հարցնէ մայրը, ինչո՞ւ այդքան տժգունած ես. —Գիշերը Օնի անտառին մէջ անցուցի։ —Ո՞ւր է հիւրն զոր կ'ուզէիր բերել։ — Միակ ընկեր մը տեսայ։ — Ո՞վ է։ — Մահուան սարսափն է որ խորտակեց սիրտս։ Եւ Թատերգն կը լմննայ մօրն աղաղակովը, որ կը տեսնէ իւր որդւոյն մեռնիլը։

Ինչպէս կը տեսնուի, Նիւթ մ'է այս որ սքանչելապէս կը յարմարի երաժշտութեան, և Նիէլս Կատէ օգուտ քաղած է անտի այնպիսի ճարտարութեամբ մ'որով եւրոպական հռչակ ստացած է։ Զենք տարակուսիր թէ Թատերգն յաջողութեամբ պիտի ներկայացուի, և յն ատեն հաճոյք մը պիտի ընծեռէ զոր ջերմապէս կը յանձնարարենք երաժշտասիրաց։

ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՇՈՒԵԿՇԻՌ 1884 ՏԱՐՒՈՅ

1884 տարւոյ մէջ Ընկերութեան հասոյթք եղած են 73,801,263 Փրանք, մինչդեռ 1883 ին 70,799,949 Փրանք էին, որով 3,001,314 Փրանքի յաւելում մը կայ։

1884 տարւոյ մէջ կատարուած Նոր ապահովագրութիւնք կը հասնին 318,644,680 Փրանքի ընդդէմ 273,303,060 Փրանքի՝ 1883 տարւոյ մէջ, որով 45,341,620 Փրանքի յաւելում մը կայ։

1884 դեկտեմբեր 31ին է շրջանառութեան եղող ապահովագրութիւնք կը հասնին 1,1 8,775,257 Փրանքի, ընդդէմ 1,030,001,368 Փրանքի՝ 1883 դեկտեմբեր 31ին, որով 158,773,884 Փրանքի յաւելում մը կայ։

Վերջապէս 1884 դեկտեմբեր 3 ին Պահեստի հասոյթ-ամուտ է 307,238,052 Փրանք, ընդդէմ 287,851,093 Փրանքի՝ 1883 դեկտեմբեր 31 ին, որով 19,386,959 Փրանքի յաւելում մը կայ։

Թուրքիոյ համար Ներկայացուցիչ
Ա. Հ. ՍՔԷՅՖ
Ղալաթիա, Հալաճեան խան

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ

Լոնտոն, 16 ապրիլ

Անգլիական ցորեններու հրապարակին վրայ սարսափ մը յառաջ եկաւ, զոր խաղաղութեան նախատեսութիւնք հանդարտեցին ապա։

Թէպէտ հակառակ զրոյցներ կը պտըտին, սակայն խաղաղութեան յոյսերը միշտ զօրաւոր են։

Զրոյց կը պտըտի թէ Անգլիոյ և Ռուսիոյ միջեւ իրաւախոհութիւն մը գոյացած է, որոյ համեմատ Ռուսիա պիտի գրաւէ զՓէնչտեհ (Մուրղապի հովտին մէջ), բայց ետ պիտի քաշուի Հէրի-Րուտի գետին հովտին մէջ (Զուլֆղարի և Բուլ-ի-Խաթունի կողմը)։

Փարիզ, 16 ապրիլ

Ելեւմտից նախարար Պ. Քլամաժէրան հրաժարական տուաւ, որ ընդունուեցաւ։

Հանրօգուտ շինութեանց նախարար Պ. Սատի-Գառնօ ելեւմտից և Պ. Տըմոլ հանրօգուտ շինութեանց նախարար անուանեցան։

Հանոյէն հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Չինացիք, հակառակ զինադադարին՝ զոր անշուշտ կ'անգիտէին, ապրիլ 14ին յարձակեր են Քէլի ամրութեանց վրայ և յետ մղուեր են։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 6 Ապրիլ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ (պայմայի)	111
3 » » » (վճռ.կնխ)	110 5/8
3 » Բարիզի » (պայմայի)	22 80
» » » (վճռ.կնխ)	22 87 1/2

ԸՆԹԱՑԻՔ ԱՐԺԵԹՂԹՈՑ

Օսմանեան Քօնսօլիտէ

		Դահեկան
Երէկ երեկոյ գոց.	(Միաց. D. Սէրի	17 22
Պօրսային գոցուելէն վերջը	»	17 25
Բէրայի մէջ	»	17 33
Առաւօտուն բացուեցաւ	»	17 33
Բարձրագոյն գին		17 33
Նուազագոյն »		17 32
Կէս օրին		17 32 1/2
Փոխառութիւն 1858)		
» 1862)	Ա. Սէրի Գ. Կ. Ա. Ո.	31
» 1860)		
» 1863)	Բ. » Կ. »	18 2)
» 1872)		
» 1865)		
» 1869)	Գ. » Գ. »	17 31
» 1873)		

Ինիֆիէ Եգիպտական

Երէկ երեկոյ գոցուեցաւ	70 30
Այս առտու բացուեցաւ Գ. Կ.	71 10
Կէս օրին	71 7 1/2

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍԻՔ

Օսրիէնթէ Ժէնէրալ	Գ. Կ. Անգ. Լ. Ր.	3 12
Քրետի Ժէնէրալ	» » Օսմ. »	6 30
Պանք տը Գանս	» » »	5 10
Սօս. Ժանէ և վալէօր	» » »	3 30
Թրամուէյ	» » »	270
Թունէլի երկաթուղի	Ֆր.	43 50
Օպլիկասիոն տը Բրէօրիթէ	»	375
Բաժնեթուղթ Լաւրիոնի	»	65

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Ընդհանուր բարձրացում

Լոնտոն, 17 Ապրիլ, ժամ 5 վայր. 15 երեկոյ

Անգլ. Քօնսօլիտէ	97 5/8
Օսմ. » Սէրի Դ. բացուեցաւ	16
» » » գոցուեցաւ	16 1/8
» » » Ա.	30
» » » Բ.	19 1/2
» » » Գ.	16 1/8
Օթօման 1871	63 1/4
Փոխառութիւն 1877	75 1/4
Պանք Օթօման	12
Թուրքական փոխառ. 73	89
Եգիպտական միացեալ (Ինիֆիէ)	63 7/8
» առանձն. (բրիվիլէժիէ)	82 1/4
Տայրա Սանիէ	58 3/4
Տօմէնիալ (փոխառ. Րօչիլտ)	82
Հնդկական պարտաթուղթ 1877	—
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	—

Վիէննա, 17 Ապրիլ, ժամ 4 երեկոյ

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	125 35
Օսմանեան երկաթուղի	21 50

Բարիզ, 17 Ապրիլ, ժամ 3 վայր. 45 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 0/0 գոց	108 65
» » 3 0/0	78 37 1/2
Օսմանեան քօնսօլիտէ բացուեցաւ	16 30
» » գոցու.	16 25
Միացեալ պարտք Սէրի Բ.	18
» » Գ.	16 10
» » Դ.	— —
Օսմանեան երկաթուղի	42 50
» Բէժիի բաժնեթուղթք	—
Պանք Օթօման	562 50
Գրէտի Լիօնէ	535
» Ֆօնսիէ Գ. Կ.	1330
Բաժնետոմս Լիոնի (գուբ. կոր.)	1272 50
Սուէզի ջրանցք	2025
Ռուսական 5 0/0 1877ի (Գ. Կ.)	88
Իտալական Ռանթ (Գ. Կ.)	94 40
Եգիպտական միացեալ գոց	322 75
Սպանիական (արտաքին) (Գ. Կ.)	57 5/8
Բրէօրիթէ Թիւրք	372 50
5 0/0 Հելլենական (Գ. Կ.)	322 50
Չէք Լոնտրայի վրայ	25 37

ԲԱՐԻԶ ԲԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

Ապրիլ 17, ժ. 10, վ. 45

Ֆրանս. Ռանթ, 4 1/2 0/0	108 57 1/2
Օսմանեան »	16 45
Եգիպտական միացեալ	324 37 1/2

ՄԵՏԷՕՐԱԲԱՆԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱԿ

ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ԴԻՏԱՐԱՆ Ի ՊԷՐԱ

(18 Ապրիլ Ն. Տ.)

		ժ. վ.
Ծագումն արեգական Առերեւոյթ		5 19
Մուտք » »		6 40
Կէս օր Միջին ժամով	11 ժ.	59 13
Կէս օր ժամ ըստ Տաճկաց		5 13
Ծագումն Լուսնի Առերեւոյթ	Ա.	7 44
Մուտք » »	Ե.	10 21
Ծագումն Լուսնի 22 Ապրիլ Երեկոյեան ժամ		1 17
	Հզօրդամետր.	
Ծանրաչափ Ծովու երես		760 2
Ջերմաչափ	Ջերոյէն վեր	12 5
Նուազագոյն աստիճան	» »	8 7
Բարձրագոյն »	իրիկուան	12 4
Խոնաւութիւն 0/0		72
Բարձրութիւն անձրեւի 36 ժամու միջոցին հազարորդամեդր		3 7

Ուղղութիւն հողմոյ.— Հիւսիս Հանդարտ.

ԱՊՐԻԼ 17Ի ՎԻՃԱԿԸ

Ծանրաչափը ճնշուած կը մնայ Սարտէնիոյ վրայ, և նորէն իջած է Ափրիկեան ծովեզերաց վրայ, ուր հովն հիւսիսային արեւմուտքէն ուժգին կը փչէ. Ծովը փոթորկեալ է. Հարաւային կողմերը հովը չափաւոր է, և ուժգին՝ Միջերկրականի դէպ ի հիւսիսային կողմը. Հարաւային հովը տեղ տեղ չափաւոր է և անձրեւախառն յԱրշիպեղագոս. Հիւսիսային հովն ուժգին է ի Տարտանէլ. Հարաւային հովը տկար ի Վառնա. Հանդարտ օդ յՕտեսա։

Բարեխառնութիւնն է 9 աստիճան ի Փարիզ և յՕտեսա. եւ զերօէն 3 աստիճան վար ի Պետրբուրկ։

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Երուսաղէմէն հետեւեալ տեղեկութիւնները կը հաղորդեն մեզ մարտ 23 թուով.

Ամսոյս 22ին Ամեն. Վեհափառեան Սրբազան Շնորհալեաց հեռագիր մ'առաւ Երուսաղէմի Պարտուց Յանձնաժողովոյ Ատենապետ Վսեմ. Նուրեան էֆէնտիէն. այդ հեռագիր միեւնոյն ժամանակ կը հաղորդէր պարտուց բարձման համար ուրիշեալ երեքական դրուշի հանգանակութեան գործադրման հրամանը Բ. Դրան կողմէ գաւառաց կուսակալներուն հաղորդուիլը։ Այս լուր մեծ ուրախութիւն պատճառեց աստ ընդհանուր միաբանութեան՝ որք այս առթիւ բարեմաղթութիւններ ըրին վասն կենաց Օգոստ. Սուլթանին։

—Ժառանգաւորաց և տեղացի երկսեռ մանկանց տարեկան հարցաքննութիւններէն յետոյ, ամսոյս 19ին կատարուեցաւ նաեւ պարգեւաբաշխութեան և օրհորդաց ձեռագործաց վիճակահանութեան հանդէսը ժառանգաւորաց Ճեմարանին մէջ, ի ներկայութեան խուռն բազմութեան ուխտաւորաց և տեղացի ազգայնոց։ Բոլոր աշակերտք գոհացուցիչ պատասխաններ տուած էին հարցաքննութեանց ժամանակ, ի մեծ գոհունակութիւն Ս. Աթոռոյս որ ամեն միտք կը հոգայ սիրով և յուրախութիւն Ուսմապետ Գեր. Երէցեան Ս. Հօր, որ անխոնջ կը տքնի դպրոցաց յառաջդիմութեան համար։

— Հակառակ օդին ապականութեան, անցեալ շաբթու մեծ շքեղութեամբ կատարուեցաւ Նէպի-Մուսայի ուխտագնացութեան հանդէսն։

— Ամսոյս 21 ին վախճանեցաւ տեղւոյս ռուսական ընդհանուր հիւպատոս Պ. Բօժէվինքօֆ։ Յուղարկաւորութիւնը մեծ շքով կատարուեցաւ Ռուսաց եկեղեցւոյն մէջ։ Հանդիսին կը նախագահէր Յունաց Ամեն. Պատրիարքն, և ներկայ էին օտար տէրութեան հիւպատոսք և Թարգմանք համագեստիք, ինչպէս նաեւ Պէլէտիյէի Նախագահ Սէլիմ էֆէնտի, ոստիկանապետ Աքիմ պէյ և կուսակալութեան Թարգմանի փոխանորդը։

— Յոյնք ըստ վաղեմի սովորութեան Ռոնլոսայի արարողութիւնն Աւագ հինգշաբթի առաւօտ կը կատարեն միշտ Սուրբ Յարութեան գաւիթն, իսկ այս տարի օդին ապականութեան պատճառաւ հարկադրեցան Ս. Յարութեան տաճարին մէջ կատարել։

—Այս տարի Երուսաղէմ գտնուող ուխտաւորաց թիւն 5,800 ի կը հասնի, որք են՝ Ռուսք՝ 2,000, Հայք՝ 1,000, Յոյնք՝ 1,000, տրաքացի այլ և այլ ազգեր՝ 1,000, եգիպտացիք (խպտի) 200, Ասորիք՝ 100, ընդ ամենը 5,300 հոգի։ Ասոնցմէ զատ քաղաքս եկած են նաեւ 500 ի մօտ եւրոպացի ճանապարհորդք։

ԱՌԱՋԻՆ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆՍ

ԵՒՐՈՊԱՅԻ ՄԷՋ

18 ՄԱՐՏ

Ալպեան լեռնաշղթայն կը պարզուի, յաւիտենական ձիւներով ծածկուած։ Իւր ժայռեր կը կրեն սառէ մորուք. այս բնական ռոտաններ, խորխոտ և պատկառելի, կը նըսեմացունեն Հռոմի արուեստական սիւներն։ Կատարներն կը գահավիժեն սրընթաց հեղեղներ, որք կը թաւալին մանչելով եւ կը սպառնան մեր շոգեկառքի։ Առաջին կայանն է Մօտան, անուանի իւր գեղանկար տեսարաններով. աստ կը ստանանք Պ. Պէյլիսի տեղ մի նոր ուղեկից, Պ. Ժ. Պլանք, երկրորդական խմբագիր։

Կ'անցնինք Սավօյի աղքատ հովիտէն, եւ կը հասնինք Շամպէրի։ Ահա Էքս-լէ-Պէն, հռչակաւոր իւր ծծմբային ջերմուկներով եւ հռոմէական հնութիւններով։ Կը դիտենք Պուրժէի լիճն, որ կապոյտ ծոցին մէջ կը ցոլայ Ալպեան լեռնաշղթայի վայրի գեղեցկութիւնն եւ որ Ռուսօի, Լամարթինի եւ Ժօրժ Սանի ներշնչած է այնքան վսեմ էջեր։

Կը ճիւղէ դեռ, եւ բնութիւնն ծածկուած կը մնայ ճերմակ քօղի տակ։ Գիշեր է, եւ երկաթուղոյ լապտերի անշարժ լոյսն կը թափանցէ վտակին մէջ, ուր ալպեան ջրվէժն կը գլորի սպիտակափայլ։ Շոգեկառքի ցնցումներն կը վանեն քուն եւ անդորր։ Կը հասնինք Մագօն, 'զոր աւարած է Աստուծոյ պատուհասն, Ատտիլա, եւ ուր ծընած է Աստուծոյ օրհնութիւնն, Լամարթին։ Կէսգիշերին կը կասինք Տիժօնի առջեւ, ուր Յուլիոս Կեսար հաստատած է հռոմէական արծիւներն եւ ուր ծնած է Պոսիւէ, սրբազան պերճախօսութեան երկնաթռիչ արծիւն։

19 ՄԱՐՏ

Ժամն է 6 1/2, եւ կը հասնինք Բարիզ, շոգեկառքի մէջ անցունելէ յետոյ ամբողջ 40 ժամեր, որք սպառեցին մեր համբերութիւն եւ առողջութիւն։ Կ'ապաստանինք Օթէլ տ'Օռլէան անուն մի հաստատութեան մէջ, Նէօվ Սէն-Օգիւստէն փողոց. կը կարծէինք գտնել անդ հայրենակիցներ, այլ ապա հաւմոզուեցանք թէ Պ. Սըփէնտէրի պանդոկն անունէն զատ ոչինչ ունի արեւելեան։

Երբ ուղեւորն կ'անցնի Բարիզի ամրութեան գօտիէն եւ կը մտնէ մեծահամբաւ քաղաքին մէջ, խոկոյն կը կրէ պատրանք, տեսնելով այն փոքր տուներ եւ աննշան փողոցներ որք կը տարածուին իւր առջեւ։ Այլ երբ կը թափանցէ քաղաքի սիրտն եւ կը տեսնէ այն յիշատակերտներ 'զորս նկար եւ լուսանկար ընտելացուցած են իրեն, կը հասկանայ թէ չէ խաբուած եւ թէ իրօք հասած է Ֆռանսայի ոստանն։

Ծովածաւալ քաղաքին մէջ կը շրջիմ անծանօթ։ Կը տեսնեմ հոյակապ շէնքեր և պատկառելի դէմքեր. ի՞նչ են արդեօք, ո՞վ են արդեօք։ Անստուգութիւնն կը պաշարէ 'զիս, և կը կարծեմ լինել մի անհուն ապարանքի մէջ, ուր ամեն ոք և ամեն իր կը կրեն դիմակ,

20 ՄԱՐՏ

Տեսայ Նուպար փաշա Նուպարեանն, աշխոյժ և ուշիմ, թէեւ գրեթէ ծերացած։

Ահա Լա Մատլէն պատկառելի եկեղեցին, որ կը նմանի հելլէն տաճարի։ Կորնթեան սիւներ կը շրջապատեն երկար քառակուսի շէնքն. եռանկիւն ճակատն պճնուած է թանձր քանդակներով, և մի գեղեցիկ սանդուղ կ'առաջնորդէ դէպ ներքնակողմն։

Ահա Սալարանն, հոյակապ յիշակերտ 'զոր կորնթեան սիւներ կը շրջապատեն։ Մի [illegible] ոգեւորութիւն կը տիրէ անդ. հարիւրաւոր վաճառականներ կ'ելնեն և կ'իջնեն սանդուղէն, և տենդոտ գործակատարներ կը վազվզեն աջ և ձախ. շէնքն կը բզզայ մեղուաբոյն փեթակի պէս։ Այս տաճարի մէջ կը պաշտուի ժամանակակից դիցաբանութեան աստուածահայրն, Շահ։

Ահա Վանտօմ հրապարակի պատմական սիւնն։ Թանձր քանդակներ կը պատեն 'զայն շեղ շրջանակներով և կը պատկերեն 1805 ի անմոռաց յաղթանակներն։ Նաբօլէօն Ա. կանգնած է 'զայն, ձուլել տալով այն աւստրիական թնդանօթներ 'զորս գերած էր. իւր արձան բարձրացաւ կատարին վրայ Նաբօլէօն Գ.ի օրով, որ կը ցանկար փայլել այդ մեծ փառքի ճաճանչներովն. հասարակորդներն կործանեցին սիւնն, կարծելով ջնջել կայսրութեան յիշատակն. այլ հանրապետութիւնն վերականգնեց 'զայն, զի անհնար է անջատել Պոնափարդի լուսապսակն Ֆռանսայի լուսապսակէն։

Ահա Նուվէլ Օբէռան, նորաշինչ և ակնախտիղ թատր, արձաններով և սիւներով պճնուած, ոսկիով և մարմարով ճոխացած։ Սոյց է թէ ճարտարապետութիւնն չէ դասական և թէ աննման է յարել 'զայն այս կամ այն ճիւղի. այլ հեղինակն ունեցած է ճարտարութիւն և կրցած է արտադրել մի գործ որ կ'ազդէ հիացում։ Պ. Կառնիէ կ'ապրի մի դարի մէջ որ դրօշն է միապական. ուստի դրդուած է միապական դրօշմ տալ այս պալատն, քարէ քերթուած։

Ո՞ւր են մերձին պատերազմի հետքերն։ Բարիզ պատած է այն ծանր վէրքեր 'զորս ստացաւ արտաքին և ներքին թշնամիներէ, և ահա կը ժպտի, իբր թէ վերադառնար հարսանիքէ։

21 ՄԱՐՏ

Ահա Դիւիլըրիի պալատն, հասարակորդներէն քանդուած։ Դա է միակ աւերակն որ կը մնայ ներքին պատերազմէն։ Ոչ նուազ տխուր է պարտէզն, իւր սեւ ծառերով և ճերմակ արձաններով։ Դիւիլըրի 1564էն ի վեր կը փայլէր իւր գեղով և պերճանքով. թագաւորութիւն և կայսրութիւն զարդարած էին 'զայն չքնաղ նկարներով և կիսարձաններով, Կօյզէվօքի գործերով և Լէֆրի անօթներով, այլ կատաղի խուժանն ջնջեց բոլորն, պատժելու համար մի արծիւ որ փոխուած էր ճնճղուկի։

Ահա Լուվրի մեծափառ պալատն, ուր մօտ Սէն գետն կը ծաւալէ իւր ոսկեղէն աւ ալիքներ։ Կորնթեան սիւներ կը գեղազարդեն այս շէնք, որով Ֆռանսական ճարտարապետութիւնն կը պանծայ իրաւամբ։

Կ'այցենք Լուվրի Թանգարանն, ճոխ գանձարան, որ կը պարունակէ վսեմ և հըռչակաւոր պատկերներ, աշխարհի մեծագոյն վարպետներէն յօրինուած, թանկագին դըրոշմարուարտութիւններ և փորագրութիւններ, կիսաւորանկարներ և դրօշակներ, աշխարհի հինգ մասերէն բերուած անթիւ հնութիւններ, և հին, միջնադարեան և նոր արձաններ, մանաւանդ Միլոյի Աստղիկն, Կանովայի սուսերամարտն, Որսորդ և Գաբրիէլի Անահիտներն, Պարթենոնի բարձրաքանդակներն, Միքէլ-Անճէլոյի Գերիներն և Գանօվայի Զեփիւռն որ կ'առեւանգէ Փսիքէն։ Անդ տեսանք Տարսոնի արձաններն, սիրուն հնութիւններ, 'զորս Վիքդօռ Լանկլուա բերած է Կիլիկիայէն։ Անդ տեսանք նաեւ մի սպայ արձան, հայ դէմքով և հռոմէական արուեստով. երբ հեգեցի պատուանդանին վրայ Դիկռան (Տրդատէս կամ Տիգրիթ) անունն, պատկառանք ողողեց մեր հոգիներ, իբր թէ լինէինք անձեղօր արքային առջեւ։ Նա ունի հովիւ-թագաւորի երեւոյթ. կը կրէ աջին տակ երկար գաւազան և ազդրին վրայ սուր, որ կը կախուի գօտիէն. Թանձր մօրուք, բարձր հասակ, գլուխն ծածկուած է սաղաւարտով, մարմինն արեւելեան պաբեգօտով եւ տաբատով. ձախ ձեռքն կը սեղմէ ծիրանին, որ կը շրջապատէ հագուստներն եւ աջ ուսին վրայ կը միանայ ճոխ ճարմանդով։ Ո՞վ բերած է այս արձան, եւ ուստի՞. ահա խնդիրներ որք մեզ համար պիտի մնան անլոյծ, զի Թանգարանի տեսուչն է բացակայ եւ ժամանակ չը պիտի ունենանք վերադառնալ աստ։ Թշուառ պանդուխտ, մինթէ վայելո՞ւչ էր կանգնել յիշատակդ այս օտար քաղաքի մէջ, անտարբեր Եւրոպացոյն առջեւ, ուր անծանօթ են քո անունն եւ քո փառք։ Կը սաստիմ իբր սուսեր, համբուրելով սուրբ իշխանի տոներն, թէեւ պատէն կախուած ազդագիրն կ'արգելէ հպիլ արձանին։

Ահա Լուգսորի յուշարձանն, որ 1836 ին կանգնուած է Բարիզի գեղեցկագոյն հրապարակին մէջ (Place de la Concorde), թէեւ Հռամսէս Բ. (Սեսոստր) Թեբէի համար կերտած է 'զայն հազարաւոր ամբէ յառաջ։ Պատկերազարդ ագբիւրներ կը պաշարեն վարդագոյն հատաքարէ կոթողն, որ համանմանն կը բարձրանայ Կոստանդնուպոլսի պատմական ասպարէզին մէջ (Աթ-Մէյտանը)։ Նշանագիրներէն ոմանք կը կարդեն սա ուղերձ առ փարաոնն. «Անունդ հաստատ է երկնի չափ. կեանքիդ տեւումն հաւասար է արեգականոյն սկաւառակի տեւմանն։» Ի՛նչ երազ։

Տեսայ առաջին Նախարարութեան դերընդհանուր քարտուղարն, Պ. Բայլեառ-Տիբլէաէ, 'ւ մի քանի ազնիւ հայրենակիցներ, նաեւ հայ ուսանողներ, աժգոյն և վատառողջ։

22 ՄԱՐՏ

Տեսայ Լը Դըմի քաղաքական տեսուչն, Պ. Կիւսդավ տը Փուղուլի, եւ տնօրէնն, Պ. Էդլաւա։

23 ՄԱՐՏ

Կ'այցենք Ազգային մատենադարանն, որ կը պարունակէ 2,000,000 տպագիր հատորներ, 150,000 ձեռագիրներ, բիւրաւոր փորագրութիւններ եւ չքադրամներ, եւ ուրիշ պատմական հնութիւններ եւ նորութիւններ։ Կը դիմենք գրապահին, տեսնելու համար հայ ձեռագիրներն։ Պ. Զօդանպէռկ, արեւելագէտ եւ հեղինակ, որ կը հրատարակէր յանձնաժամ աստղերէն ձեռագիրների ցուցակն, ներկայացուց մեզ հայ ձեռագիրներն, 300ի չափ, յաւէտ կամ նրաւող հին կամ հաշուաքիւտ, լաւ պահպանուած եւ ոմանք անտիպ։ Հաղորդեց մեզ անոնց ցուցակ, 'զոր մի հմուտ հնագէտ, Հ. Սուքիաս Պարոնեան, երկասիրած էր, գրեթէ պատշաճ տեսակէտով։ «Կը ցաւիմ որ, յարեց նա, մեր մատենադարան բաւական ճոխ չէ հայ ձեռագիրներով, մինչ Էջմիածին է մի անգէր գանձարան, լի անհամար ձեռագիրներով, մեզ ցուցակն իսկ ունի մեզ համար անհուն կարեւորութիւն։ Ստացած ենք այդ ցուցակի առաջին մասն, այլ կը ցաւինք որ չենք ստացած երկրորդն, թէեւ չը գիտենք իսկ թէ հրատարակուած է կամ ոչ։» Ապա խնդրեց ուղեկիցէս որ, երբ վերադառնար Արեւելք, բարեհաճէր իրեն յըղել ցուցակի երկրորդ մասն։

Կ'այցենք Նօդռ-Տամի կաթողիկէն, 1163ին հիմնուած, որ առջեւ աղքատ կիներ կը ծախեն կրօնական պատկերներ եւ Երուսաղէմի եւ Հռոմի լուսանկարներ։ Ճակատն ունի երեք յարկեր եւ պճնուած է քանդակներով, արձաններով եւ վարդաձեւ սկաւառակով. երկու քառակուսի աշտարակներ եւ մի երկնաբերձ սլաք կը պսակեն 'զայն։ Կը թափանցենք ներքնակողմն մէջ, գով, մռայլ եւ խորհրդաւոր. կը թուենք 5 կոնքեր եւ 37 մատուռներ, որոցմէ ոմանք արքեպիսկոպոսական դամբաններով. ամենուրեք երփներանգ ապակիներ, քարէ եւ փայտէ քանդակներ, եւ գեղեցիկ նկարներ։ Կ'ելնենք մի անվերջ սանդուղէ եւ կը բարձրանանք եկեղեցոյ կատարին վրայ, ուստի կը դիտենք անսահման քաղաքն, մշուշով շրջապատուած. ամեն ազգէ այցելուներ ծածկած են պատերն անթիւ ստորագրութիւններով եւ թուականներով, եւ հրապարակուեցանք չանթիարգելին վրայ արձանագրել հայ լեզուն. Նշմարեցինք միջնադարեան արձանագործութեան եղջերուաքաղներն, քարէ սատանաներ, եղջերաւոր եւ մօրուեղ, որք կը ծիծաղին. տեսանք վերանի չափ զանգակներ, որոցմէ անձինքն ունի իւր յատուկ անունն եւ պատմութիւն. ըստ զանգակահարին, որ խլացած էր արդէն, Ֆռանսական բանակն Ռուսաստանէն գերած է անոնցմէ մին, խաղը այլ ոչ հնչուն. զանգակահարի կինն եւ խարտեաշ զաւակներն կ'ապրէին մի քարածերպի մէջ. հէ՜գ մանուկներ, որք կը նմէին հրեշտակի պէս եւ 'զորս պիտի փարթեցուցանէին իրենց ահեղ մռունչներով. կինն պատմեց մեզ թէ ամեն երկուշաբթի կ'իջնէին փողոց, գնելու համար շաբաթական պաշարն, և թէ այդ բարձրաւանդակի վրայ կ'անցունէին տօթակէզ ամառն և ցրտաշունչ ձմեռն. ի՛նչ կեանք։ Կը մեկնինք Նօդռ-Տամէն, յիշելով այն վսեմ գիրք որով Վիքդօռ Իւկօ ան հաղոյց դոթական ճարտարապետութեան այս չքնաղ ադամանդ։

Տեսայ Պ. Գամիլ Ռոսսայն, բժիշկ եւ մարդասէր, որ ծանօթ է Հ. Ալեքսանդր Պէշիկթաշլեանն, 'զոր կը դրուատէ իբր հըմուտ, եւ Օննիկ պէյ Տիւզեանն, 'զոր կը գովէ իբր ազնիւ։

Կ'այցեմ Արեւելեան լեզուներու և հնախօսութեան դպրոցն, ուր Պ. Էտուառ Տիւլօրիէ կը դասախօսէ հայերէն, որպէս կը վկայէ մուտքին մէջ կախուած ժամանակացոյցն։

24 ՄԱՐՏ

Տեսանք ալէմեան դեսպան Հօհէնլոհէ իշխանն, նաև անգլիական գործակատար Պ. Ատամսն։

Ահա Նուվէլ Օբէռայի առջեւ Գառբոյի արձանակոյտն, որ կը ներկայացունէ պարահալ մերկութիւններ։ Կեղծաւոր գրիչներ դատափետեցին 'զայն կատաղապէս, այլ նախանձն կը դրդէր 'զանոնք եւ ոչ բարոյականն։

25 ՄԱՐՏ

Կ'այցենք Մուրատեան վարժարանն, Մօնսիէօ փողոց, 12։ Վերատեսուչն, Հ. Աբրահամ Ճարեան, ելած է դուրս։ Շէնքն կը բուրէ մաքրութիւն և առողջութիւն, եւ լռում կը նշմարուի ամենուրեք։ Օտար ընտանիքներ վարձած են դասարաններն. մի լիտի Ֆռանսուհի կը սիգայ անդ ուր հայ ուսանողն տաժած էր ազնիւ եռայներ։ Պարտէզին մէջ, խոտն ծառացած է եւ կը ծածկէ ամեն արահետ. մի անկեղծ անձ, Տիմոթէոս Թնկրեան, երանիմ Հայր, այժմ Պարոն, որ կ'ունի բժշկութիւն Բարիզի մէջ, քրոնաթօր կը պեղէ անոր մի անկիւն, իբր դեղ իւր վտառողջութեան։ Դուռին վրայ կայ մի սեւ տախտակ, ուր դպրոցի անունն արձանագրուած է. այլ, ժան Վալժանի տապանագրին պէս, հով եւ անձրեւ ջնջած են 'զայն, եւ ոչինչ կը յայտնէ թէ աստ լինի Մուրատեան վարժարանն։

Ահա Տիեզերական արուեստահանդէսն, դեռ անաւարտ, որ չինական թեթեւ բերկրանոյն փլած է հովէն, այլ չին գործաւորներ, 'զորս Բարիզեաններն կը գտնեն յոյժ դանդաղ, սկսած են վերաշինել 'զայն. Շան-զէլիզէ, ծառերով եւ մարգերով, աղբիւրներով եւ արձաններով պճնուած. Էդօալի յաղթակամարն, որ կը թուէ հանրապետութեան եւ կայսրութեան քաջայաղթ զօրապետներն. Պուլօնյի պուրակն, ուր տերեւաթափ ծառեր կը ցցուին իբր սեւ ուրուներ. Օթէլ տէ զէնվալիտ, որ ոսկեզօծ գմբէթին տակ կը հանգչի Նաբօլէօն Պօնաբարդ. Ազգային ժողովարանն, որ բեմէն այնքան հզօր ձայներ գրգռած են քաղաքակիրթ աշխարհն. Պաստիլի հրապարակն, ուր Յուլիսի կոթողն կ'ամբառնայ Ազատութեան ոգին. պարտէզներ, աղբիւրներ, եկեղեցիներ, թատրներ, վարժարաններ, աշտարակներ, պաշտօնատուններ եւ ուրիշ անհամար շէնքեր, 'զորս երկար պիտի լինէր նկարագրել։

26 ՄԱՐՏ

Կ'այցենք Կենդանաբանական պարտէզն, որ կ'ամփոփէ օդի, ջուրի եւ ցամաքի գրեթէ բոլոր անասուններն։ Աբրահամ փաշա Երամեան անոր ընծայած է հազուագիւտ անասուններ, մանաւանդ Տաճկաստանի գամբռներ, որպէս կը վկայեն վանդակներէն կախուած ազդարար տախտակներն։ Բազմաթիւ մանուկներ, որոցմէ պահապաններն կը ստանան դրամ, կը հեծնին փղի և ջայլամի վրայ եւ կը ճեմեն քըքջիւններով եւ աղաղակներով։

27 ՄԱՐՏ

Ժամն է 2. արեւն կը ցուցնէ իւր ճակատ և 'ը փախչի խոկոյն։ Տեսանք արտաքին նախարար Պ. Վատինկթօն, նաեւ անգլիական դեսպան Լօրտ Լայոնս։

28 ՄԱՐՏ

Բարիզի կիներն կը ներկայացունեն երկու որոշ ցեղեր. ժողովրդային, որ է ժիր եւ գործօն եւ ունի, գուցէ գինոյ շնորհիւ, կարմիր այտեր. ազնուապետական, որ կը մարմնաւորէ փափկութիւն և նրբութիւն։

29 ՄԱՐՏ

Կ'այցենք Բանթէօնն, յոյն և հռոմէական ճաշակով շինուած եկեղեցի, որ Տավիտ քանդակած է ճակատն։ Կ'ելնենք գմբէթին վրայ, կորնթեան սիւներով շրջապատուած։ Կ'իջնենք գետնափոր դամբարանին մէջ, ուր կը դիտենք, Սուֆլօի շիրիմէն զատ, Վոլթէրի և Ռուսօի շիրիմներն, մին դուրս հանելով խաստաշէքի ջահակիր բազուկն. պահապանն կ'արտադրէ ահեղ արձագանգներ, պոռալով և ոտքով թխելով գետինն. երբ իւր գաւազան ծեծէ պատն, կը շառաչէ չանթի պէս, և իւր թմբուկ կ'արձակէ թնդանօթի պայթիւններ։

Կ'այցենք Լիւքսամպուրկի թանգարանն, ուր կառավարութիւնն հաւաքած է ընտիր պատկերներ, գնելով 'զանոնք ժամանակակից Ֆռանսական նկարիչներէն։

Կ'երթանք Սէն-Տընի եւ կ'այցենք կաթողիկէն։ Սա լի է տապանաքարերով, որց վրայ երկու սեռէ արձաններ կը տարածուին թիկնաթեւ, պատկերելով Ֆռանսայի պանծալի թագաւորներն և թագուհիներն, իշխաններն և զօրավարներն։ Զախակողմեան պատին առջեւ է վերջին կիլիկեան թագաւորի դամբանն, այնպէս որպէս լուսանկարն կը ներկայացունէ մեզ։ Ի՛նչ ձեռքեր, որք անդամատած են բոլոր արձաններն, փշրած են իւր մականն. դժբա՛խտ արարած, դեռ բեկման մէջ իսկ չ'ունիս հանգիստ։ «Կը տեսնէ՞ք», ասեց մեզ շաղակրատ պահապանն. «Երբ Բարիզ պաշարուած էր, հազարաւոր թշնամիներ կը բռնանէին մեր քաղաքի մէջ։ Այդ բարբարոսներ կը յաճախէին այս դամբանական եկեղեցի, 'զոր Շիլբէրիք Ա. հիմնած է, և, երբ զբօսնուր, կը խեղէին արձաններն։ Ահա թագուհիներ որք չ'ունին մատ. ահա թագաւորներ որք չ'ունին քիթ։ Կը տեսնէք թէ Լեւոն Եի մականն ալ եղած է չորս կտոր, եւ առաջին կտորն, որ կը ներկայացունէր մի գեղատիպ շուշան, կորած է, զի մի Բրուսիացի գրպանած է 'զայն։ Պարոն Ալէքսանդրներն պայտէս վարուեցան մեզ հետ. այլ Ֆռանսա մի օր պիտի հանէ իւր վրէժ, եւ այդ օր պիտի լինի ահաւոր։ Առ այժմ, կառավարութիւնն որոշած է նորոգել արձաններն, եւ հետեւապէս այս Լուսինեանի մականն ալ պիտի շինուի։ Շատ Հայեր կը գան այցել այս գերեզման, եւ կը տան ինձ առատ պարգեւ, զի ես եմ որ կը պահպանեմ 'զայն։ Հազիւ մի շաբաթ կայ որ մի ականաւոր Հայ եկաւ աստ, դուցէ մի իշխան. ահա իւր այցեքարտ, հայ լեզուով. իշխանն, 'զոր կը ճանաչէք անշուշտ, նուիրեց ինձ երկու ոսկիներ։» Այցեքարտին վրայ կարդացինք անունն մի հանրածանօթ վաճառականի, որ յանձնժամ Բարիզի մէջ կը բնակէր իւր առաքինի ընտանիքով եւ որ ապա յայտնեց մեզ թէ անոր տուած էր լոկ մի ֆռանք։ Պահապանն ստեց ուրեմն, մենէ խլելու համար այսպիսի ստակ. և, իրօք, մեզ ամօթ համարեցանք կէս ոսկիէ պակաս նուիրել մի անձի վարժուած էր ընդունիլ մեծ նպաստներ, մինչ քաղաքակիրթ Ֆռանսացին չ'ամաչեց խաբել կէս-քաղաքակիրթ հռչակուած Արեւելքի որդիներն։

30 ՄԱՐՏ

Ժամն է 11 1/4, և կը մեկնինք աղմկայոյզ Բարիզէն, ուր մի տեղատարափ անձրեւ տաղտկացուց զմեզ առաջին օրէն ի վեր։ Շոգեկառքն կ'անցնի արօտներէ և անտառներէ, մինչեւ Ամիէն և Պուլօն։ Կը մտնենք շոգենաւ, կ'անցնինք ամեհի Մանշի բաց կանաչ կոհակներէն և կը հասնինք Ֆօլքըսդօն, Անգլիա։ Շոգեկառքէն կը դիտենք գործարաններ, եղեւնի անտառներ և մշակուած դաշտեր, 'զորս մի տժգոյն լուսին կը ջանայ լուսաւորել։ Անձրեւ, մշուշ, խաւար։ Ժամն է 8.35, և կը հասնինք Լոնտոն, ուր Պ. Սեթ Աբգար կը դիմաւորէ զմեզ և կը հիւրընկալէ իւր սեփական բնակարանի մէջ, 74, Լէնդէսդըր Կէյդ։

ՄԻՆԱՍ ՉԵՐԱԶ

ՄԱՍԻՍ

ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Ապրիլ 6

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ. Չէ և Չէալ. Ս. ԵԱԶՃԵԱՆ

ԱՌՈՂՋԱԲԱՆԱԿԱՆ. Գաղղիական ախտ և Անմաքրութիւն. ՏՐ. Ռ. ՌՕՊԻՆՍՈՆ

ԱՐՀԵՍՏԱԿԱՆ. Փոխելէն ի Լոնտրա մէկ ժամու մէջ. ՀԱՄԱՔԱՂ

ՏԵՂԱԳՐԱԿԱՆ. Աֆ. Մ. ՆԱԹԱՆԵԱՆ

ԲԱՆԱՍՏԵՂԾԱԿԱՆ. Ֆէնլէնտայի երգ (Ա. Տօբէլ). Թարգմ. ԱՐՍՈՒԿԵՍ

ՆՈՐԱՎԷՊ. Մայրն. (Կէտ տը Մօբասան)

ԱՇԽԱՐՀԱԳՐԱԿԱՆ. Հէրաթ.

ՔԱՂՈՒԱԾ ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ ԼՐՈՑ. Արտաքին, Ներքին, Ազգային.

ՎԷՊ. ՍԻՄՈՆԷ ԵՒ ՄԱՐԻ (ԿԶԱՎԻԷ ՏԸ ՄՈՆԹԷՊԷՆ) Թարգմ.— Մ. ՉՕՊԱՆԵԱՆ

ՊԱԼԱՏՈՒ ԱԶԳԱՅԻՆՔ

Պալատու ազգայինք հետեւեալ հանրագիրը մատուցած են Պատրիարքական Գեր. Տեղապահ Հօր։

Գերապատիւ Հայր,

Տեղապահ Պատրիարքութեան Կ. Պոլսոյ.

Երկար ժամանակէ ի վեր խռովութեանց թատր հանդիսացած Թաղիս անդորրութեան մասին, Ձեր Գերապատուութեան տուած խնամքներն զմեզ յանչափս երախտապարտ կը կացուցանեն։

Երբ կ'տեսնեմք Թաղ. Խորհուրդ մը որ ամեն բարեմասնութիւններով օժտեալ կ'ուզայ մեր Թաղին անկեալ պատիւը վերականգնել, երբ կ'տեսնեմք Հոգաբարձութիւն մը զոր վերոյիշեալ խորհրդոյն իմաստութեան առաջին արդասիքը կրնամք համարել, Հոգաբարձութիւն մը որ ձեռն ի գործ արկած, Թաղիս դպրոցին անկերպարան և թշուառ վիճակին վերջ մը տալով զայն իւր նախնական բարձրացնելու կ'տքնի, և ի մի բան երբ կը նկատեմք թէ այս ամենայն բարիք Ձեր Գերապատուութեան իմաստուն և հեռատես տնօրինութեանց արդիւնք են, հարկ կ'զգանք մեր սրտին բաբեռացեալ զգացմունքն և շնորհակալիքն կրկին և կրկին մատուցանել առ Ձերդ Գեր. Ս. Հայրութիւն։

Խնդրելով միանգամայն, Գերապատիւ Տէր, որ հաճիք սոյն բերկրաւէտ տնօրինութիւնն, այսինքն Թաղիս առժամանակեայ Թաղ. Խորհրդոյն պաշտօնավարութիւնը ժամանակ մ'եւս երկարել ի շահ և ի բարգաւաճումն Թաղիս և յուրախութիւն Թաղեցւոց,

Մնամք խոնարհ ակնածանօք
ամենահնազանդ որդիք
(Ստորագր. Բնակիչ և այլն)

1885 ապրիլ 1
Պալատ

ԱԶԳԻՔ

ԹԱՂԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴՈՅ

Խասգիւղի Թաղական խորհուրդը կը խնդրէ մեզնէ ծանուցանել թէ վաղը՝ Աշխարհամատրան կիրակէ, գիւղին Ս. Ստեփաննոս Եկեղեցւոյն տօնը լինելով, Գեր. Տ. Գրիգոր Սրբազան Տ. Պօղոսեան հանդիսաւոր Ս. Պատարագ պիտի մատուցանէ։ Այս առթիւ կը ծանուցուի միանգամայն թէ՝ ուրիշ Թաղերէ Խասգիւղի Եկեղեցին երթալ փափաքողաց դիւրութիւն մ'ընծայելու համար, Ոսկեղջիւրի շոգենաւուց վարչութեան հետ համաձայնուած է որ վաղն առաւօտ Կամուրջէն մեկնող շոգենաւերը փոխանակ Փիրի-Փաշայի, Հալըճը-Օղլուի նաւամատոյցն հանգչին։

— Պէշիկթաշի Թաղական խորհուրդն ալ կը հաղորդէ մեզ թէ Գեր. Գարեգին Ծ. Վարդապետ Սրուանձտեանց Ս. Պատարագ պիտի մատուցանէ վաղն ի Ս. Եկեղեցւոջ Պէշիկթաշի։

—Նոյնպէս Գեր. Տ. Կարապետ Ծ. Վարդապետ Բագրատունի պիտի պատարագէ վաղն առաւօտ Գատը-Գիւղի Ս. Թագաւոր եկեղեցւոյն մէջ։

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԵՐԱՇԽԱՒՈՐԵԱԼ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ
307 միլիոն ֆրանք

ԼԱ ՆԻՒ ԵՈՐՔ

Ապահովագրեալք միայն տէր են երաշխաւորեալ դրամագլխոյն և ընկերութեան բոլոր շահերու

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՀԱՄԱՐ
ՏՆՕՐԷՆ
Ա. Հ. ՍՔԷՑՑ
ԳՐԱՍԻՆԵԱՆ ԿԱԼԱԹԱ, ՀԱԼԱՃԵԱՆ ԽԱՆ

ԻԼԱՆ

ՕՐՄԱՆ ՎԷ ՄԷԱՏԻՆ ՄԷՃԼԻՍԻ

Սելանիկ վիլայէթի տախիլինտէ Քէսէնտիրէ գազասընտա Վառվառա վէ Իզօր վէ Գումատ վէ Բէվէնիկ վէ Խալըխօր օրմանլարընըն գաթիամը միւֆրէզէ վէ մահսուսէլէրի միւանընտաքի եէրլէրտէն իմալ օլունմագ վէ հինի իհալէսինտէ պէտէլաթը մուգարրէրէսի լիրա եիւզ զրուշ հիսապըյլա ալթուն օլարագ փէշինէն թիճարէթ նէզարէթի վէզնէսինէ թէէտիէ գըլընմագ շարթը վէ շէրայիթի սայիրէ իլէ մէզքիւր Վառվառա օրմանընտան իքի պին վէ ախիրլէրինտէն պիրէր՝ քի ճէման ալթը միլոն գըյէյի ալթըգա մուսատիլ օլան եէտի միլոն ալթը եիւզ աէքօէն պին գաջէյի ճէտիտ քէօմիւրին պիլ միւզայէտէ իհալէ օլունաճաղը ճիհէթլէ թալիպ օլանլարըն տէբօզիթօ վէ եա միւթէպէր քէֆիլլէրիլէ տէրսաատէթտէ օրման վէ մէատին մէճլիսինէ վէ մահալլինտէ Սելանիք վիլայէթինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

3 Նիսան 1301

ՊԱՆՏԸՐՄԱ ՊԷԼԷՏԻՅԷ ՄԷՃԼԻՍԻ

Իմթիյազը պա Իրատէի Սէնիյէ Պանտըրմա պէլէտիյէսինէ իհսան պույրուլան Պանտըրմա լիմանը ըըխթըմ սէտտ ու խըսքէլէսինին պիր միւթէահհիտէ մաըրիֆէթի իլէ ինշա օլունմագ իզըրէ միւնագասայա գօնուլտուղունտան, թալիպ օլանլարըն Թարիխի իլանտէն պիլ իթիպար նիսանը րումի ղայէթինէ գատար տաիրէի մէզքիւրէյէ միւրաճաաթլարը իլան օլունուր։

30 մարտ 1301

ԲԱՌԳԻՐՔ

ՀԱՅ—ԴԱՂՂԻԱՐԷՆ

Ի Ա. ՆԱՐ-ՊԷՅ ԼՈՒՍԻՆԵԱՆԷ
Բ. ՏԻՊ
Տպագրեալ ի Փարիզ

Գրական յառաջադիմութեան սատարելու և ազգին ուսանող պատանեկութիւնը քաջալերելու բարի նպատակաւ, մեծանուն հեղինակը բարեհաճած է 25 % զեղչ ընել իր վերոյիշեալ աշխատութեան գնոյն վրայ, որ իր տեսակին միակ և պատուական գործ մ'է Հայ մատենադարանին մէջ։

Գին կաշեկազմ օրինակի, փոխանակ 20է 15 ֆրանք

Յիշեալ գրքին վաճառման ընդհանուր գործակալութիւնն յանձնուած է առ Ե. Վրոյր և Ընկ. Թղթավաճառ ի Կալաթիա, Գօմիսիօն խանին դուռը, Թ. 23։— Զախտոր տասանորդով կը վաճառուի մեծքանակութեամբ գնել ուզող գրավաճառաց։ Ազգային հաստատութիւնք, նոյնպէս և վարժարանք կարող են յատուկ առաւելութիւն ունին մրժանաւոր զեղչ մը ստանալ որոշեալ գնոյն վրայ։

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԵՐԱՍՔԵՐԻ

Նիզամիյէ Թահնիյէ խառճիյէ հազըրլաթընտան փիրուհթ օլունաճաղը էվվէլճէ իլան գըլընան քէրէսթէնին եամանը օսմանլը լիրասը եիւզ զրուշա օլարագ նագտէն ախզ օլընմագ իզըրէ ինճէ քէրէսթէնին պէհէր գըյէյի ճէտիտի ոն իքի պուչուք վէ գալըն քէրէսթէնին ոն պիր պուչուք բարայա թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ նիսանըն րումինին եէտինճի բազար կիւնիւ գարարը գաթիսի վէրիլէճէքլէրինտէն վէ աէքիզինճի բազար իրթէսի կիւնի տախի եիւզտէ պէշ զամմը գապուլ օլունաճաղընտան իշթիրայէ թալիպ օլանլարըն լէվազըմը ուսմանիյէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր.

4 Նիսան 1301

2—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԵՐԱՍՔԵՐԻ

Նճղա անպարը իչուն միւպայաա օլունաճաղը էվվէլճէ իլան գըլընան իւչ եիւզ գըյէյի ճէտիտ գընաճընա սոլֆաթօսընըն չէքիրտիի մուգարրէրէսի վէճհիլէ պէհեր գըյէյի ճէտիտի պին եէտմիշ զրուշա թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ նիսանը րումինին օնընճը չէհարշէնպէհ կիւնի գարարը գաթիսի վէրիլէճէքլէրինտէն վէ օնիքիճի բէնչշէնպէհ կիւնի տախի թէքարրիւր իթէն ֆիաթընտան եիւզտէ պէշ թէնզիլի գապուլ խոսէճէքլէրինտէն, թալիպ օլանլարըն լէվազըմը ուսմանիյէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

4 Նիսան 1301

2—3

ԱԶԴ

ՈՍԿԻ ԿՈՇՏԵՐԸ

ՀԻՄՆՈՎԻՆ ԵՒ ԱՌԱՆՑ ՑԱՒԻ
ԿԸ ԲՈՒԺԻՆ
Ցասուկ դեղէ մը, պատրաստեալ
՚Ի Ս. ՔԱԹՈՐԻՑԵԱՆ
ԴԵՂԱԳՈՐԾ

Իւրաքանչիւր սրուակի գինն է
5 ղրուշ

Կը գտնուի Մ. Քաթորիսեանի քով, Ղալաթիա, Քարաքէօյի կամուրջին մօտ, Թիւ 5

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

ՓԱՐԻԶԻ

«ԲՈՒԿԻ կազային, երկաթախառն, կազդուրիչ հանքաջուրերն են միակ ամենազդու դարման ընդդէմ ստամոքսի և աղեաց հիւանդութեանց։ Կը ներգործեն՝ կանոնաւորելով այն մեծ պաշտօնները որք Մարսողութեան գլխաւոր գործողութիւնը կը կազմեն։

Բրօֆ. ԹՐՈՒՍՕ»

POUGUES

ԲՈՒԿԻ կալաքարային, երկաթախառն, կազդուրիչ և ախորժաբեր Ջուրերն իրենց մասնաւոր բաղադրութեան կը պարտին իրենց յաջողութիւնն եւ առանձնաշնորհեալ ջրոց մէջ դասակարգութիւնը։ Այս Ջուրերն, յոյժ հարուստ, կը պարունակեն իբր 5 կրամ աղ մէկ լիտրի համար։ Այդ աղերուն մէջ ամենէն առատներն են ածխաթթու կիր և ածխաթթու մագնեզիա, որով ամբողջովին կը տարբերին Ֆրանսայի միւս կալաքարային աղբիւրներէն՝ որք մասնաւորապէս սոտայի և բոդասի ածխաթթուներ կը պարունակեն։

Այդ հանքաջուրերը կը ներգործեն մանաւանդ ստամոքսին ազդը տանող փորին վրայ՝ զոր թեթեւ մը գրգռեն, չէզոքացընելով միանգամայն թթուն որ կրնայ գտնել հոն, եւ միզական ու ծննդական գործարանաց վրայ, որոց տկարացեալ ոյժերը կը վերանորոգեն։

Անոնց գործածութեամբ, մարսողական գործողութիւնը կը զերծանի այն ամեն կապերէ որք կ՚արգելուին զինքն թէ՝ ստամոքսին և թէ՝ աղեաց մէջ։

Այս առաջին արդիւնքը բնականաբար յառաջ կը բերէ գործարանոյ կազդուրումն, որովհետեւ կենաց ոյժերն համեմատական են մարսողական գործարանաց մէջ կատարուող վերանորոգիչ աշխատութեան։ Ադէ կը հետևի թէ ընդհատական ջերմերէ յառաջ եկած տկարութիւնք և արեան նուազութիւնք հիմնովին կը բուժին ԲՈՒԿԻ հանքաջուրերով, մանաւանդ որ անոնց բուժիչ գործողութիւնն նոր տարր մը կ՚առնու ածխաթթու կը ֆէրէն, զոր առատօրէն կը պարունակեն։

ԲՈՒԿԻ հանքաջուրերը կը ծախուին, շիշն 80 սանթիմ, ԺԻՕՎԱՆԻ ԱԼԻՔՐԱՆՏԻ ԸՆԿ. գործակալութիւնը, Դեղարան Տէլլա-Սօքաք, Բերա, Մեծ փողոց։

ՊՈԼԻՍ

Ա. Ց. ՍՆՏԱԼՃԵԱՆ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ԳՈՐԾԻՔՆԵՐՈՒ
Ղալաթիա, Թիւնէլի քով, Թիւ 28

Վաճառատանս մէջ կը գտնուին Գաղղիոյ և Գերմանիոյ համբաւաւոր գործարանաց ընտրելագոյն Դաշնակներ անմրցելի աժան գիներով և ամեն տեսակ երաժշտական գործիներ, Նաեւ խաղի ու սիկառի ընտիր թղթեր և սալոնի յատկացեալ լուցկի, որոց մասին եւս կը խոստանայ գոհացնել իւր յաճախորդներն։

Վաճառատունս պատրաստ է նաեւ վերոյ նշանակեալ ապրանաց վրայ յանձնարարութիւններ ընդունիլ և արագ գործադրել կարի գոհացուցիչ պայմաններով։ 30—40

ՊԱՐՈՆԱՅՔ Ճ. Վ. ՈՒԻԹԸԼ ԵՒ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Յառաջիկայ ապրիլ 1 էն սկսեալ Ս. ԺԱՆ գոմ վարձու կուտան իրենց այժմեան խանն (իրենց գրասենեակները պիտի փոխադրուին նոյն փողոցը գտնուող իրենց յատուկ խանն), որ կը պարունակէ երկու մեծ խանութներ և 5 սենեակներ առաջին յարկը։

Դիմել առ Ճ. Վ. ՈՒԻԹԸԼ
Պոլիս, Պաղչէ-գաբու, Էօմէր Էֆէնտի խանին դիմաց։

ՆՈՐՏՏԱՅՉԸ

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ Ի ՀԱՄԲՈՒՐԿ

Յիշեալ ընկերութիւնն հրդեհի դէմ կ՚ապահովագրէ տուներ, կարասիներ, խանութներ և ապրանքներ յոյժ շահաւէտ պայմաններով, միջնորդութեամբ իւր ընդհանուր գործակալութեան

ՇԻՆՏԼԷՐ ԵՒ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ
Կ. ՊՈԼԻՍ, ՊԱՀՉԷ-ԳԱՊՈՒ, ՃԷԼԱԼ ՊԷՅ ԽԱՆ

Les vrais *Fumeurs* de Cigarettes doivent faire usage du **JOB** ou ne pas fumer!!

Jean BARDOU
SIGNE :
Jn Bardou
et ne fabrique que cette Marque.

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՅԷԻ

ԿԻՐԱԿՆՕՐԵԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ

1885 ԱՊՐԻԼ 1 ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ ՕՐԷՆ ՍԿՍԵԱԼ ՄԻՆՉԵՒ ԱՊՐԻԼ 30

Վօսփորէն ելնող շոգենաւներ

12 — Ենիմ. Մէզարպ. Պէօյիւք. Թարապ. Ենիք. Միրկ. Ր. Հիսար Պէպ. Արնավ. Գուրուչ. Օրթագ. Պէշիք.
12 — Արնավ. Գուրուչ. Օրթագ. Պէշիք.
12 — Վանիք. Չէնկէլ. Պէյլէր. Գուզկ. Գապաթ.
12. — Պէյգ. Բաշչա. Ր. Բ. Մաճ. Գանլըճ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Չէնկէլ. Պէյ. Գուզ.
12 45 Ենիմ. Մէզպուրն. Պէօյիւք. Թարապ. Ենիք. ՍԹէն. Պօյաճ. Ր. Հիսար Պէպ. Արնավ. Գուրուչ. Օրթա. Պէշիք.
2 45 Գավագներ Մէզարպ. Պէօյիւք. Թար. Պէյգ. Բաշչա. Գանլը. Ա. Հիսար Գանտ. Վանի. Չէնկէլք. Պէյլէր. Գուզկ. Գապաթ.
1 45 Ենիմ. Մէզարպ. Պէօյիւք. Թարապ. Ենիք. Միրկ. Պօյաճըք. Ր. Հիսար Պէպէք Արնավ. Գուրուչ. Օրթագ. Պէշիք.
2 30 Պէօյիւք. Թարապ. Պէյգ. Բաշչա. Գանլըճա Ա. Հիսար Գանտիլ. Վանիք. Չէնկէլ. Պէյլէր. Գուզկ. Իսկ.
3 — Ենիմ. Մէզարպ. Պէօյիւք. Թարապ. Ենիք. Միրկ. Ր. Հիսար Պէպէք Արնավ. Գուրուչ. Օրթա. Պէշիք.
4 — Պէյգ. Բաշչա. Գանլըճ. Ա. Հիսար. Գանտ. Վանիք. Չէնկէլ. Պէյլէր. Գուզ. Պէշիք.
4 30 Ենիմ. Մէզարպ. Պէօյիւք. Թարապ. Ենիք. ՍԹէն. Միրկ. Պօյաճ. Ր. Հիսար Պէպէք Արնավ. Գուրուչ. Օրթագ. Պէշիք.
5 30 Ենիմ. Մէզարպ. Պէօյիւք. Թարապ. Ենիք. ՍԹէն. Միրկ. Պօյաճ. Ր. Հիսար Պէպէք Արնավ. Գուրուչ. Օրթ. Պէշիք.
6 15 Ենիմ. Մէզարպ, Պէօյիւք. Թարապ. Պէյգ. Բաշչա. Ենիք. Միրկ. Գանլըճ. Ր. Ա. Հիսար Գանտիլ. Արնավ. Չէնկէլ Պէյլ. Օրթ. Գուզկ. Պէշիք. Իսկ.
7 45 Ա. Գավ. Ենիմ. Մէզարպ. Պէօյիւքտէրէ Թարապ. Ենիք. ՍԹէն. Միրկ. Ր. Հիսար Պէպէք Արնավ. Գուրուչ. Օրթա. Պէշիք.
8 45 Պէօյիւք. Թարապ. Պէյգ. Բաշչա. Գանլըճ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլէր. Գուզկ. Իսկ.
9 — Ենիմ. Մէզարպ. Պէօյիւք. Թարապ. Ենիք. ՍԹէն. Պօյաճ. Ր. Հիսար Պէպէք Արնավ. Գուրուչ. Օրթագ. Պէշիք.
10 — Ենիմ. Մէզարպ. Պէօյիւք. Թարապ. Պէյգ. Ենիք. Միրկ. Ր. Հիսար Պէպ. Արնավ. Գուրուչ. Օրթագ. Պէշիք.
11 — Ենիմ. Մէզարպ. Պէօյիւք. Թարապ. Ենիք. Միրկ. Ր. Հիսար Արնավ. Օրթագ Պէշիք.

Կամուրջէն մեկնող շոգենաւներ

1 — Պէշիք. Օրթագ. Գուրուչ. Արնավ. Պէպէք Ր. Հիսար Պօյաճ. ՍԹէն. Ենիք. Թարապ. Պէօյիւք. Մէզարպ. Ենիմ.
1 45 Գապաթ. Իսկ. Պէշիք. Գուզկ. Օրթ. Պէյ. Չէնկէլք. Արնավ. Գանտ. Ա. և Ր. Հիսար Գանլըճ. Միրկ. Ենիք. Բաշչա. Պէյգ. Թարապ. Պէօյիւք. Մէզարպ. Ենիմ.
2 — Պէշիք. Օրթագ. Գուրուչ. Արնավ. Պէպէք Ր. Հիսար Միրկ. Ենիք. Թարապ. Պէօյիւք. Մէզարպ. Ենիմ.
2 45 Իսկ. Գուզկ. Պէյլէր. Չէնկէլ. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար Գանլըճ. Ր. Բ. Մաճ. Բաշչա. Պէյգ.
3 — Պէշիք. Օրթագ. Գուրուչ. Արնավ. Պէպէք Ր. Հիսար Պօյաճ. ՍԹէն. Ենիք. Թարապ. Պէօյիւք. Մէզարպ. Ենիմ.
4 — Պէշիք. Օրթագ. Գուրու. Արնավ. Պէպէք Ր. Հիսար Միրկ. Ենիք. Թարապ. Պէօյիւք. Մէզարպ. Ենիմ.
5 — Գապաթ. Պէշիք. Օրթագ. Գուրուչ. Արնավ. Պէպ. Ր. Հիսար Միրկ. Ենիք. Թարապ. Պէյգ. Պէօյիւք. Մէզարպ. Ենիմ. Ր. և Ա. Գավ.
6 — Պէշիք- Օրթ. Գուրուչ. Արնավ. Պէպէք Ր. Հիսար Միրկ. Ենիք. Թարապ. Պէօյիւք. Մէզար. Ենիմ.
6 45 Իսկ. Պէշիք. Գուզկ. Օրթ. Պէյլէր. Չէնկէլ. Արնվ. Գանտ. Ա. և Ր. Հիսր. Գանլճ. Միրկ. Ենիք. Թարապ. Պէօյիւք.
8 15 Պէշիք. Օրթագ. Արնավ. Պէպէք Ր. Հիսար Միրկ. Ենիք. Թարապ. Պէօյ. Մէզարպ. Ենիմ.
9 30 Պէշիք. Օրթագ. Գուրուչ. Արնավ. Պէպէք Ր. Հիսար Միրկ. Ենիք. Թարապ. Պէօյիւք, Մէզարպ. Ենիմ.
10 — Գապաթ. Գուզկ. Պէյլէր. Չէնկէլ. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար Գանլըճ. Ր. Բ. Մաճ. Բաշչա. Պէյգ. Թարապ. Մէզարպ. Ր. և Ա. Գավագ
10 15 Պէշիք. Օրթագ. Գուրուչ. Արնավ. Պէպէք Ր. Հիսար Պօյաճ. ՍԹէն. Ենիք. Թարապ. Պէօյիւք. Մէզարպ. Ենիմ.
11 — Պէշիք. Օրթագ. Գուրուչ. Արնավ. Պէպէք Ր. Հիսար Միրկ. Ենիք. Թարապ. Պէօյիւք. Մէզարպ. Ենիմ.
11 — Գուզկ. Պէյլէր. Չէնկէլ. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար Գանլըճ. Բաշչա. Պէյգ.
11 30 Պէշիք. Գուզկ. Օրթ. Պէյլէր. Չէնկէլ. Վանիք.
12 — Պէշիք. Օրթագ. Գուրուչ. Արնավ.

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվըրբուլ և Միջերկրականի միջեւ բանող շոգենաւք

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Քանոբուս	4200	Օսայրիս	3000
Ֆերոս	4000	Նէքթիս	3000
Օամֆիս	4000	Բերա	3000
Սեսոսդրիս	3250	Ատլանդիգ	1700
Թիպս	3250	Լոգիւս	800
Մակսայս	3250	Օյրիսս	800
Մարիոթիս	3250	Սեփիլ	700

Օսայրիս շոգենաւ, նաւապետ Բօլ, ամսոյս 31 ին Լիվըրբուլէն տատ կսպասուի ընդհանուր վաճառքով։

Բերա շոգենաւ, նաւապետ Ֆօրեստըր, ամսոյս 30ին Սամսոնէն պիտի վերադառնայ և ուղղակի Լիվըրբուլ պիտի ուղեւորի։

Վերոյիշեալ շոգենաւք շքեղապէս յարդարուած են ճամբորդներու համար։

Դիմել առ Ժ. Թ. ՈՒԻԹԸԼ և ԸՆԿ.
Մէյտանճըգ փողոց, Պոլիս
Տնօրէնութիւն, Լիվըրբուլ
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
31, Ճէյմս Սդրիդ, Լիվըրբուլ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅՆԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՒԲԵԱՆ
Ն. ԲԱՔԷՅ ԵՒ ԸՆԿ.
Մարսիլեայ և Պոլսոյ միջեւ կանոնաւորապէս բանող

Սամսոն, Տրապիզոն և Պաթում երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է [illegible] որ ապրիլ 12 ին Մարսիլեայէն և ապրիլ 18 ին երեկոյեան ժամ 5ին Պոլսէն պիտի մեկնի։

Մարսիլեա երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Լը Վըլէիւ որ պիտի մեկնի ապրիլ 17 ին երեկոյեան ժամ 5ին։

Ուղեւորաց և ապրանաց փոխադրութեան, Նաւավարձերի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատարն
ԹԻՆԻՐՕԹԷ ՐԸԳՈՒԼ
Մահմուտէ փողոց, Թիւ 141

ԲԱԲԱՅԱՆԻ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվըրբուլ, Միջերկրականի և Օտեսայի միջեւ կանոնաւորապէս բանող

ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Անուանք	Թոնոյ	Նաւապետք
Այա Սոֆիա	3,000	Պըգս
Ասսիրիա	2,500	Բոռֆէ
Արգատիա	2,500	Քրուէյշանք
Լագոնիա	2,500	Ռըհիտ
Մասէտոնիա	3,500	Մարլ
Բալմիրա	2,800	Ֆօրբըրնէլ

Մասէտոնիա շոգենաւն ամսոյս 20 ին շաբաթ օր Պաթումէն տատ պիտի վերադառնայ և Լիվըրբուլ պիտի ուղեւորի։

Բալմիրա շոգենաւն ամսոյս 10 ին Լիվըրբուլէն տատ պիտի հասնի և անմիջապէս վերստին Լիվըրբուլ պիտի ուղեւորի։

Ընկերութիւնն օրինաւոր գներով վաճառք կ՚ընդունի Եւրոպական երկիրներու և Ամերիկայի համար։

Ամեն դիւրութիւն և հանգստութիւն կը տրուին ուղեւորաց։

Դիմել առ ԴԱՆԻԷԼ, ԲԱԲԱ ԵՒ ԸՆԿ.
Գործակալ

ՅՐԷՏ ԼԷՅԼԱՆՏ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Որք կանոնաւորապէս կը բանին Լիվըրբուլ և Արեւելեայ միջեւ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալճերիան	2500	Ֆավօնեան	3700
Ալզասեան	2500	Ֆլամինեան	3700
Անտալուզեան	2500	Ֆլավեան	3700
Աթէնեան	2500	Իպէրեան	5500
Արապիան	3700	Իլլիրեան	5500
Պավարիան	6000	Իսդրիան	5500
Պուլկարեան	6000	Լեսպիան	2200
Քասթիլեան	800	Լիպուրեան	2500
Սաքսոնեան	2000	Լիպրոն	800
Թօրոյ	700	Օբորթօ	700
Էճիփշըն	3700	Բեռսիան	3800
Ֆալկոնեան	3700	Վալէնսիան	6800
Ֆալէրնեան	3700	Վիրճինեան	6800

Ալճերիան շոգենաւը, նաւապետ Քրիստիան, Օտեսայէն երկուշաբթի օր ամսոյս 20ին տատ կ՚սպասուի և ուղղակի Լիվըրբուլ համար վաճառք պիտի ընդունի։

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւնք կ՚ընծայուի.

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ԷՏՈՒԱՐՏ ԼԱՖՈՆԹԷՆ
Գործակալ
Թիւ 34, 36, 38, Նէճիպ Միւլէթ խան, Ղալաթիա.
Նաւատէրք, Պարոնայք Ֆրէտ, Լէյլանտ և ընկ. Լիվըրբուլ

Գործակալութիւնք
Կ. Պոլիս, Էտուարտ Լաֆոնթէն.
Ճիպրալթար, Պ. Պ. Քարվըր Եղբարք.
Աղեքսանդրիա, Կ. Լ. Վանձման և ընկ.
Մալթա, Ա. Քամիլիէրի.
Շիրա, Ա. Մ. Մավրօկօրտաթօ.
Զմիւռնիա, Պ. Ուիդըլ և ընկ.

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐՈՎ
Ընդ մէջ Հըլի, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

ԹՈՎՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔ ԵՒ ԸՆԿ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ապոլլօ	2,000	Լէանտրօ	4,300
Անճէլօ	3,000	Մարէնկօ	1,300
Արկօ	1,300	Մարաթօն	2,500
Պասսանօ	3,500	Միլօ	2,000
Բորտոֆինօ	2,200	Նէրօ	2,000
Բրավօ	2,000	Օթելլօ	5,000
Գէյրօ	2,600	Օրլանտօ	3,000
Գալիբսօ	2,500	Օդրանդօ	4,500
Գամէօ	2,100	Օդդօ	2,000
Գադօ	2,000	Բասֆիք	1,200
Գօմօ	2,700	Բալէրմօ	3,200
Տիտօ	2,500	Բատգէր	1,700
Տօմինօ	1,800	Քիդօ	2,800
Էրագօ	2,600	Ռիալթօ	4,400
Տրագօ	2,600	Ռինալտօ	3,200
Ֆալքօն	800	Ռօլլօ	3,000
Ֆիտօ	1,700	Ռոմանօ	5,500
Ֆլամինկօ	1,600	Ռոմէօ	3,500
Կալիլէօ	5,500	Սալերնօ	4,000
Կիդանօ	2,200	Սափֆօ	2,000
Կօզօ	',800	Սիլվիօ	2,000
Կրօտօ	2,200	Սօրէնտօ	4,300
Հանիլօ		Թասսօ	1,200
Հէրօ	2,000	Թ. Ուիլսըն	3,000
Հիտալկօ	3,000	Թիկէր	1,300
Հիւմպէրդ	1,200	Թօլէտօ	2,300
Ճիսօ	2,300	Քամանտօ	3,600
Քէլօ	2,000	Եէտօ	3,600
Քօճօ	2,200	Զէպրա	1,000
Լէօ	2,000	Զէրօ	140

Եէտօ շոգենաւն Հըլէն տատ հասած ընդհանուր վաճառքով և իւր բեռը պարպելէ յետոյ Օտեսա պիտի ուղեւորի։

Րինալտօ շոգենաւը, որ այժմ բեռ կ՚առնու ի Հըլ, ի մօտոյ պիտի մեկնի ի Պոլիս և անտի յՕտեսա։

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւնք կ՚ընծայուի.

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ՖՐԷՏԵՐԻՔ ՀԻԼՏ
Գործակալ
Թիւ 17-18, Քիւչիւք Միւլէթ խան Ղալաթիա.

ՔԻՒՆԱՐՏ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Որք ամէն տասն օրը անգամ մը կը բանին Լիվըրբուլ և Միջերկրականի միջեւ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Օրանիա	7,000	Մալթա	3,000
Ատլաս	3,000	Մորոքքօ	2,500
Ալէբբօ	3,000	Նանթ	2,500
Բոթնիա	4,600	Բավոնիա	5,000
Բալէստինա	2,500	Բալմիրա	3,000
Պրիթիշ Քուին	1,200	Սերվիա	7,800
Սեֆալոնիա	5,000	Սկիթիա	4,600
Քալապրիա	4,700	Սարակոսա	3,000
Շերպուրկ	2,000	Սամարիա	3,000
Կամբրիա	2,500	Սիտոն	3,000
Կալլիա	4,000	Թարիֆա	3,000
Քէտար	2,500	Թրինիտատ	2,500
Մարաթոն	3,000		

Պէգոս շոգենաւը, նաւապետ Ուոթ, տատ հասաւ և ի մօտոյ պիտի մեկնի ի Լիվըրբուլ Զմիւռնիոյ ճամբով։

Ստորագրեալն արտօնութիւն ունի ուղեւորներ և վաճառք ընդունիլ Նիւ-Եորքի, Պօսթընի, կամ Ամերիկայի և Գանատայի ուրիշ և ոեւէ նաւահանգստի համար։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈՒԼԻ
Գործակատար
Թիւ 1 Քիւչիւք Հալիլ փաշա խան Ղալաթիա

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴ ՄԷՋ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՔԻՒՉԻՒՔ-ՉԷՔՄԷՃԷԻ

Սկսեալ ի 25 Մարտէ (Ն. Տ.) 1885, մինչեւ նոր տնօրինութիւն

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ՔԻՒՉԻՒՔ—ՉԷՔՄԷՃԷ

ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ

ԿԱՅԱՐԱՆՔ	4	2	6	8	10	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	32	34	36	38	40	62	64	66	
	Առաւօտ											Իրիկուն												
	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.
Կ. Պոլիս	6 14	7 15	7 42	8 14	8 43	9 12	9 42	10 20	10 39	11 17	11 49	12 52	1 27	2 26	3	3 34	4 4	4 40	5 11	5 42	6 1	6 26	6 57	... ...
Գումգաբու ...	6 25	7 27	7 53	8 25	8 54	9 23	9 53	10 30	10 49	11 28	12 —	1 2	1 38	2 37	3 11	3 45	4 15	4 51	5 22	5 53	6 12	6 37	7 8	... ...
Ենիգաբու ...	6 29	... ...	7 57	... ...	8 58	... ...	... ...	10 34	10 53	11 32	12 04	1 06	1 42	2 41	3 15	3 49	4 19	4 55	5 26	5 58	... ...	6 42	7 13	... ...
Տավուտ փաշա...	6 32	... ...	8 —	... ...	... ...	... ...	... ...	10 37	10 56	11 35	12 07	1 9	1 45	2 44	3 18	... ...	4 22	... ...	5 29	6 1	... ...	6 45	7 16	... ...
Սամաթիա	6 37	... ...	8 6	... ...	9 4	... ...	... ...	10 42	11 1	11 40	12 12	1 14	1 50	2 49	3 23	3 55	4 27	5 1	5 34	6 6	... ...	6 50	7 21	... ...
Եէտի-գուլէ	6 42	7 41	8 12	8 33	9 10	9 31	10 1	10 46	11 4	11 45	12 15	1 17	1 55	2 54	3 26	4 ...	4 30	5 7	5 37	6 9	6 22	6 54	7 27	... ...
Մաքրիգիւղ	6 54	8 —	8 25	... ...	9 23	... ...	... ...	10 59	... ...	11 58	... ...	... ...	2 8	3 6	... ...	4 14	... ...	5 21	... ...	... ...	6 36	. ...	7 39	... ...
Այ-Ստեֆանօս	... ...	8 14	8 36	... ...	9 33	... ...	... ...	11 10	... ...	12 10	... ...	... ...	2 19	... ...	... ...	4 25	... ...	5 32	... ...	... ...	6 50	... ...	... ...	... ...
Քիւչիւքչէքմէճէ	... ...	8 25	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	12 19	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	6 59	... ...	... ...	... ...
....	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...

ՔԻՒՉԻՒՔ—ՉԷՔՄԷՃԷԷՆ Կ. ՊՈԼԻՍ

ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ

ԿԱՅԱՐԱՆՔ	5	7	9	11	13	15	17	19	21	23	25	27	29	31	33	35	37	39	61	63	65	1		
	Առաւօտ										Իրիկուն													
	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.
Քիւչիւքչէքմէճէ	... ...	... ...	7 34	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	1 16	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...
Այ-Ստեֆանօս	... ...	... ...	7 44	... ...	8 44	... ...	9 38	... ...	... ...	11 17	... ...	1 27	... ...	2 29	... ...	... ...	... ...	4 39	... ...	5 54	... ...	6 38	... ...	... ...
Մաքրիգիւղ	6 30	7 23	7 57	... ...	8 54	... ...	9 49	... ...	... ...	11 30	... ...	1 40	... ...	2 41	3 13	... ...	... ...	4 51	... ...	6 7	... ...	7 5	... ...	... ...
Եէտի-գուլէ ...	6 44	7 37	8 11	8 38	9 9	9 37	10 2	10 12	11 12	11 44	1 22	1 54	2 21	2 55	3 27	3 59	4 35	5 6	5 42	6 23	7 ...	7 26	... ...	... ...
Սամաթիա	6 49	7 41	8 15	8 42	9 13	9 41	... ...	10 16	11 16	11 48	1 26	1 58	2 25	2 59	3 31	4 3	4 39	5 10	... ...	6 27	... ...	... ...	... ...	... ...
Տավուտ փաշա...	6 54	7 46	... ...	8 47	... ...	9 46	... ...	10 21	11 21	11 53	1 31	... ...	2 30	3 4	3 36	4 8	4 44	... ...	... ...	6 33	... ...	... ...	... ...	... ...
Ենիգաբու....	6 58	7 49	8 21	8 50	9 19	9 49	... ...	10 24	11 24	11 56	1 34	2 4	2 33	3 7	3 39	4 11	4 47	5 16	... ...	6 38	... ...	... ...	... ...	... ...
Գումգաբու...	7 3	7 54	8 26	8 55	9 24	9 54	10 11	10 29	11 29	12 01	1 39	2 8	2 38	3 12	3 44	4 16	4 52	5 21	5 52	6 47	7 10	7 40	... ...	... ...
Կ. Պոլիս	7 12	8 3	8 35	9 4	9 33	10 3	10 20	10 38	11 38	12 10	1 48	2 17	2 47	3 21	3 53	4 25	5 1	5 30	6 1	... ...	7 19	7 50	... ...	... ...
....	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...

Փոքր ծրարներն անխտիր կ՚ընդունուին ամեն կառախմբի մէջ, իսկ մեծ ծրարք Պոլսէն Մաքրիգիւղ կամ աւելի հեռի կայարանաց մինչեւ բանող կառախմբ

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՄԱՍԻՍ ԼՐԱԳՐԻՆ